

A photograph of two men in business attire. The man on the left is older, with grey hair, wearing a dark blue blazer over a light blue checkered shirt. He is holding a white tablet. The man on the right is younger, with dark hair, wearing a dark blue suit, white shirt, and a patterned tie. He is holding a black clipboard and looking at it. They are standing in front of a large window with a view of a city skyline. A red vertical bar is on the left side of the image.

MANAGEMENT LETTER 2020

Gemeente Zwijndrecht

D.D. 19 JANUARI 2020

BDO

Aanbiedingsbrief

Gemeente Zwijndrecht
T.a.v. het college van B&W
Postbus 15
3330 AA Zwijndrecht

Rotterdam, 19 januari 2021

Kenmerk: MS/NvE/KZXXXXX

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

DASHBOARD

AANBIEDINGSBRIEF

Geacht college,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Zwijndrecht brengen wij u met deze management letter verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle.

Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.

In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening. Onze management letter is daarom van nature kritisch van aard. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelfcontrolerend vermogen van uw organisatie.

Als gevolg van de aanhoudende Coronacrisis zijn wij helaas beperkt in staat geweest om bij u op locatie te komen waardoor we veel digitaal met elkaar hebben moeten afstemmen. Ondanks de minder persoonlijke en directe contacten is de interim-controle en samenwerking goed verlopen.

Wij willen de organisatie bedanken voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.

namens deze,

w.g. C.M. Steehouwer MSc RA
Partner

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. ONTWIKKELINGEN & AANDACHTSPUNTEN

3. BEVINDINGEN SIGNIFICANTE PROCESSEN

4. IT-BEHEERSING

5. BEVINDINGEN INTERNE CONTROLE

1. Dashboard

ACTUALITEITEN - WET- EN REGELGEVING		ACTUALITEITEN - CORONA	UW INTERNE BEHEERSING		
▶ Behandeling van de rechtmatigheidsverantwoording in de Tweede Kamer stond in december gepland. Er moeten nog meerdere stappen worden doorlopen voordat invoering een feit is, waardoor er onzekerheid is of de invoering in 2021 zal ingaan. ▶ De BBV-wijzigingen zijn in 2020 beperkt ten opzichte van vorig jaar. ▶ Uitgebrachte notities van het SDO en de commissie BADO, zoals de notitie “Vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheidsorganisaties” bieden handvatten voor de gemeente. ▶ De notitie Meerjarig financieel inzicht BBV geeft gebruikers van de jaarrekening inzicht in de financiële positie van de gemeente op de korte en langere termijn en legt uit hoe diverse onderdelen in de jaarrekening en begroting in samenhang kunnen worden gezien.		▶ De gemeente Zwijndrecht houdt zich actief bezig met de ontwikkelingen rondom Corona en de gevolgen daarvan voor de gemeente. In dit proces wordt de gemeenteraad voortdurend betrokken en geïnformeerd. ▶ Wij adviseren de gemeente: ▷ na te gaan wat het effect van Corona is op de interne beheersing en de VIC inzake de uitgaven en inkomsten; ▷ niet alleen om de effecten van Corona op programma's en taken te analyseren, maar ook op belangrijke balansposities en het weerstandvermogen; ▷ na te gaan wat het effect van Corona is op onder meer soft controls binnen de interne beheersing en de VIC. ▶ Als gevolg van Corona en de onzekerheden en mogelijke aanvullende externe eisen kan er vertraging in controleproces ontstaan.	▶ In het kader van onze controle hebben wij de effectiviteit van de voor onze controle relevante processen beoordeeld. ▶ De algemene wens van ons als accountant is dat de processen in opzet, bestaan en werking (inclusief IT) effectief zijn en getoetst worden door de VIC. De interne beheersing is in dat geval gericht op preventie. ▶ Zwijndrecht maakt bewust de keuze om de verantwoordelijkheid laag in de organisatie te plaatsen. Hierdoor is er in mindere mate sprake van hard controls. ▶ Wij kunnen daarom niet altijd steunen op de interne beheersing in de processen; de VIC en onze controle is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf. ▶ Voor de gedetailleerde procesbevindingen verwijzen wij naar hoofdstuk 3 van deze management letter. Deze liggen in lijn met de bevindingen uit de management letter 2019.		
SIGNIFICANTE BEVINDINGEN PROCESSEN		BEHEERSING IT	VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLE		
▶ Interne beheershandelingen worden beperkt zichtbaar gemaakt, wat de toetsbaarheid ook voor de VIC beperkt. ▶ Ten aanzien van de processen dient nog VIC plaats te vinden. ▶ Binnen het aanbestedingsproces vindt geen controle plaats op stilzwijgende verlengingen, wezenlijke wijzigingen of homogene opdrachten op basis van CPV-codes. Achteraf worden middels een spendanalyse eventuele onrechtmatigheden geconstateerd.		▶ Uw IT-organisatie is ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden (SCD). Onze IT audit vindt centraal bij het SCD plaats. Wij rapporteren onze bevindingen aan het management van de GR Drechtsteden en de auditcommissie. Belangrijke IT-bevindingen worden door de GR Drechtsteden met u besproken. ▶ Gedurende 2020 is uw IT-omgeving niet aan wijzigingen onderhevig geweest, voor zover relevant zijn voor onze controle. ▶ Uw IT-omgeving is in de basis op orde. Wij zien ruimte voor verbetering met betrekking tot: ▶ Procedure autorisatiebeheer en periodieke review; ▶ Procedure wijzigingsbeheer; ▶ Back-up oplossingen en periodieke restoretest.	▶ Samenwerking & afstemming met de VIC ervaren wij als prettig en constructief. ▶ In 2020 is een nieuw en ambitieus IC-plan opgesteld, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de opzet van de procesgang door het opstellen van procesbeschrijvingen hier ook in mee te nemen. Een goede ontwikkeling die het ook mogelijk maakt een adviserende rol in te vullen. ▶ Wij adviseren u meer gebruik te maken van data-analyse bij de VIC-werkzaamheden ter vergroting van de effectiviteit en beperking van de benodigde capaciteit. ▶ De VIC is aan het einde van 2020 gestart. Wij adviseren om de VIC gespreid over het boekjaar uit te voeren en de bevindingen inclusief opvolging te rapporteren. ▶ De VIC wordt nu nog niet als interne beheersmaatregel (variant 3) geclassificeerd.		
DASHBOARD	AANDACHTSPUNTEN	SIGNIFICANTE PROCESSEN	IT-BEHEERSING	INTERNE CONTROLE	BIJLAGEN

2. Ontwikkelingen & Aandachtspunten

- 2.1 Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering
- 2.2 Actualiteiten BBV
- 2.3 Wet normering topinkomens
- 2.4 Gevolgen Coronacrisis voor de jaarrekening 2020
- 2.5 Rechtmatigheidsverantwoording
- 2.6 Fiscale ontwikkelingen

Ongewijzigde
bedrijfsvoering

Belangrijke
ontwikkelingen:
Coronavirus en de
ontwikkelingen in de
regio

Interim-controle op
afstand goed verlopen

Ontwikkelingen in uw bedrijfsvoering

De interne beheersing van uw gemeente is relatief ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wel merken wij hierbij op dat uw processen in meerdere gevallen op alternatieve wijzen hebben plaatsgevonden, als gevolg van het vele thuiswerken. In paragraaf 2.4 gaan wij dieper in op de impact van Corona op interne beheersing en jaarrekening. Onze controle-aanpak zal voor 2020 ongewijzigd zijn ten opzichte van voorgaand jaar en is gegevensgericht van aard. Onze risicoanalyse is geactualiseerd, rekening houdend met de impact van Corona op transacties (o.a. noodsteun zonder kaders) en beheershandelingen.

Belangrijke ontwikkelingen:

- ▶ In 2020 heeft u uw aandelen in Eneco verkocht wat leidt tot een stijging van de baten in uw jaarrekening. Zoals toegelicht aan de organisatie leidt dit niet tot een verhoging van de uitvoeringsmaterialiteit die wij hanteren voor de jaarrekening 2020.
- ▶ De ontwikkelingen in de regio ten aanzien van de toekomst van de GR Drechtsteden en de hieruit volgende invloed op uw organisatie hebben onze aandacht. Graag gaan wij met uw organisatie in overleg wat dit betekent voor de (financiële) processen van de gemeente Zwijndrecht.
- ▶ Als gevolg van de Covid-19 pandemie heeft uw organisatie te maken met incidentele lasten en mogelijk ook verhoogde risico's rond rechtmatigheid van deze kosten. In paragraaf 2.4 van deze managementletter gaan wij hier nader op in.
- ▶ De uitgaven in het kader van het Sociaal Domein blijven stijgen. Het is voor gemeenten lastig (landelijk gezien) om deze stijgende uitgaven binnen de reguliere begroting te dekken. De lasten in 2020 zullen daarbij (fors) hoger zijn door de sociale regelingen in het kader van de COVID-19 pandemie (o.a. TOZO) welke hoofdzakelijk via de Sociale Dienst Drechtsteden (onderdeel van GR Drechtsteden) verlopen. De verantwoording van deze regelingen verloopt eveneens via de jaarstukken en SiSa-bijlage van de GR Drechtsteden.
- ▶ De invoeringsdatum van de rechtmatigheidsverantwoording is nog steeds onduidelijk. De geplande wetsbehandeling in de Tweede Kamer was in december. Doordat aanpalend ook nog andere wetten en regelingen moeten worden aangepast naar aanleiding van de invoering van deze wetgeving wordt het steeds minder aannemelijk dat al over 2021 een dergelijke verantwoording moet worden afgegeven door het college. De organisatie heeft de eerste voorbereidende werkzaamheden al opgestart, wat onder andere tot uitdrukking komt in het nieuwe VIC-plan (zie hoofdstuk 5 van deze managementletter).

Belangrijke ontwikkelingen:

- ▶ De interim-controle is, evenals de jaarrekeningcontrole 2019, volledig op afstand uitgevoerd. Wij hebben de gevoerde besprekingen via Microsoft Teams als prettig & constructief ervaren.
- ▶ De uitgevoerde interim-controle was voornamelijk gericht om inzicht te krijgen in eventuele wijzigingen in de relevante processen.
- ▶ Wij hebben met uw medewerkers afgestemd om eind januari 2021 de gegevensgerichte controle uit te voeren over de eerste 9 maanden van 2020.
- ▶ Wij hebben de op te leveren stukkenlijst voor de eindejaarscontrole inmiddels al verstrekt. Op basis hiervan zullen wij in gesprek gaan met uw medewerkers, onduidelijkheden toe lichten en daar waar nodig vooraf afstemming te hebben over de gewenste diepgang, zodat tijdens de jaarrekeningcontrole minder vragen door ons gesteld zouden moeten worden en de doorlooptijd kan worden verkort. Een positieve ontwikkeling die we samen oppakken.

BBV Actualiteiten

De wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording van gemeenten en provincies (BBV) zijn vooralsnog beperkt. Wij lichten ter voorbereiding op het jaarrekeningtraject 2020 hieronder wel enkele BBV ontwikkelingen kort toe.

Notitie vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheidsorganisaties

De controle van de prestatielevering op inkopen heeft in de afgelopen jaren voor veel onduidelijkheid en discussie gezorgd bij gemeenten. Als reactie is door de commissie BADO een notitie geschreven waarin handvatten geboden worden aan gemeente en accountant. De notitie bevat onder andere de volgende zaken:

- a) De gemeente is verantwoordelijk voor het bepalen van de norm en het inrichten van organisatie en processen om het risico op onrechtmatige betalingen te verkleinen. Afstemming met de accountant van de normen is sterk aanbevolen.
- b) Bij de norm kan de gemeente grenzen hanteren die aangeven, wanneer zwaardere dan wel lichtere eisen aan de onderbouwing van de prestatielevering gelden. Die grenzen zullen in de procesbeschrijving moeten zijn opgenomen. Het onderscheid wordt ingegeven door het risicoprofiel van de verschillende soorten inkopen.
- c) De gemeente moet aangeven hoe invulling gegeven wordt aan de beheersmaatregel, die de prestatielevering vaststelt alvorens een factuur betaalbaar te stellen.
- d) De documentatie van de prestatielevering moet altijd voldoende en geschikt zijn.
- e) Als een geselecteerde waarneming niet adequaat onderbouwd kan worden met voldoende en geschikte controle-informatie, dan heeft dit effect op het oordeel van de accountant en kan dit - afhankelijk van de aard en omvang van de fouten en onzekerheden - leiden tot een verdere uitbreiding van de deelwaarneming en extra werk.

Wij benadrukken dat wij vanuit BDO het inbedden van de norm in de processen belangrijk vinden, maar dat dit wel een vrije keuze blijft voor de organisatie. Uw organisatie kiest er voor om deze norm niet vast te leggen, maar de verantwoordelijkheid te plaatsen bij de betreffende budgethouder en budgetbeheerder.

Notitie Meerjarig financieel inzicht voor de raad

In september 2020 heeft de commissie BBV de notitie '*Meerjarig financieel inzicht voor de raad*' vastgesteld. Met deze notitie beoogt de commissie BBV om de gebruiker (met name de raadsleden) uitleg te geven hoe de diverse onderdelen uit de begroting en jaarrekening in samenhang gezien kunnen worden. Zo ondersteunt de notitie bij de oordeelsvorming over de financiële positie van de gemeente. Ook helpt de notitie bij het overzien van de gevolgen van bepaalde beleidskeuzes op de ontwikkeling van die financiële positie. Daarom gaat deze notitie specifiek in op enkele onderdelen die in het BBV zijn voorgeschreven en die erop gericht zijn om de raad (meer) inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente op de korte en langere termijn.

2.3 Wet normering topinkomens

Belangrijkste
wijzigingen 2020 WNT
en algemene
bevindingen vanuit
controle boekjaar 2019

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De regelgeving omtrent de WNT is voor 2020 aangepast. De belangrijkste wijzigingen omvatten onder meer het volgende:

- ▶ Aanpassing van het algemeen bezoldigingsmaximum naar € 201.000 en verhoging van het uurtarief naar € 193 voor topfunctionarissen werkzaam op basis van een overeenkomst van opdracht.
- ▶ De normbedragen voor topfunctionarissen werkzaam op basis van een overeenkomst van opdracht zijn verhoogd naar € 26.800 per kalendermaand voor de eerste zes kalendermaanden van de functievervulling en € 20.300 per kalendermaand voor de zevende tot en met de twaalfde kalendermaand van de functievervulling. Het uurtarief mag daarnaast maximaal € 193,- per uur bedragen. Na deze periode van 12 maanden geldt het bezoldigingsmaximum dat van toepassing is op de instelling gecorrigeerd naar rato van de duur van de functievervulling en de parttimefactor van de topfunctionaris. Voor zover wij op dit moment kunnen overzien, is deze situatie niet van toepassing op gemeente Zwijndrecht.
- ▶ Verder is het bij topfunctionarissen zonder dienstbetrekking ook van belang om de gewerkte uren bij te houden. Vanaf het boekjaar 2020 is het verplicht om de daadwerkelijk gewerkte uren van topfunctionarissen zonder dienstbetrekking op te nemen in tabel 1b. Tevens zijn de daadwerkelijk gewerkte uren van belang voor het bepalen van de parttime factor en het bezoldigingsmaximum na de periode van 12 maanden.

Conform voorgaand jaar zullen wij de WNT controle centraal uitvoeren bij de GR Drechtsteden. De controle is vorig jaar soepel verlopen ten aanzien van gemeente Zwijndrecht. Verwachting is dat de controle net als vorig jaar soepel zal verlopen.

2.4 Gevolgen Coronacrisis voor de jaarrekening 2020 (1/3)

Gemeente Zwijndrecht
communiceert
voldoende over
effecten Corona

BDO Corona-zelfscan
verstrekt

Hoofdlijn aanpak

Impactanalyse

De lange termijn impact van de Coronacrisis op de maatschappij en economie zijn nog steeds hoogst onzeker. In de jaarrekening 2019 heeft de gemeente Zwijndrecht, in lijn met de verslaggevingsrichtlijnen hieromtrent, een eerste analyse opgenomen van de belangrijkste risico's en onzekerheden. Daarnaast heeft de gemeente ook in haar tweede bestuursrapportage een analyse gemaakt van de mogelijke (financiële) gevolgen van de Coronacrisis en wordt de raad intensief betrokken bij alle Corona ontwikkelingen. Om een goede inschatting te maken voor de mogelijke gevolgen van de Coronacrisis voor de jaarrekening 2020 hebben wij een uitgebreide Corona-zelfscan opgesteld en gedeeld met uw organisatie. Daarbij hebben wij onderscheid gemaakt naar de impact op enerzijds de beheersing en anderzijds de financiën van uw gemeente.

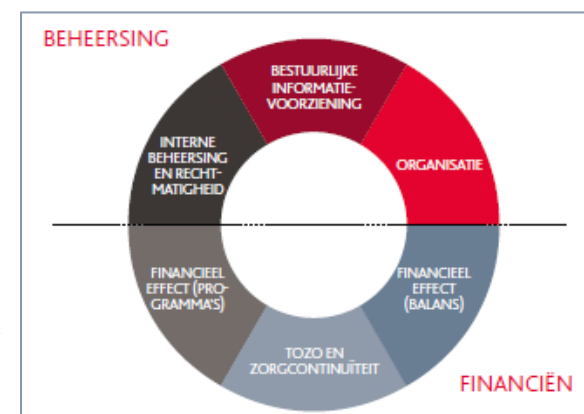
De vragen over de beheersing gaan over de invulling van de bestuurlijke Informatievoorziening en de gevolgen voor de organisatie en de interne beheersing (VIC en rechtmatigheid). De vragen over de financiën gaan zowel over de balans, programma's als specifieke onderwerpen (waaronder TOZO).

Deze scan is door de organisatie ingevuld en met ons besproken om een zo breed mogelijk beeld te hebben van de wijze waarop de organisatie met risico's en scenario's om gaat en hoe de raad hierover wordt geïnformeerd.

Hoofdlijn van de aanpak door uw gemeente

De gemeente Zwijndrecht houdt zich actief bezig met de ontwikkelingen rondom Corona en de gevolgen daarvan voor de gemeente. In dit proces wordt de gemeenteraad voortdurend betrokken. De gemeenteraad wordt niet alleen geïnformeerd middels de producten uit het P&C cyclus, maar ook door andere rapportages, zoals de rapportages eerste en tweede beeld financiële impact Coronacrisis en de maatschappelijke impact analyses. In de verschillende rapportages wordt naast de financiële impact ook de maatschappelijke impact weergegeven. Al deze rapportages tezamen beogen het bestuur een handelingsperspectief te geven en informatie te verschaffen, waarmee het bestuur in staat is om te bepalen waar de bestuurlijke gedachtevorming en besluitvorming zich op zou moeten richten de komende periode.

Uit de financiële impactanalyse blijkt dat de gemeente Zwijndrecht financiële gevolgen ondervindt van Corona. Het saldo van extra kosten door Corona komt naar verwachting uit op een bedrag van ongeveer € 0,9 miljoen.

2.4 Gevolgen Coronacrisis voor de jaarrekening 2020 (2/3)

Centrale thema's:
► Zorgcontinuïteit
► TOZO-regeling

Belangrijkste thema's

In zijn algemeenheid zijn voor gemeenten twee thema's als gevolg van Corona van belang. Dit betreffen de betalingen van zorgcontinuïteit en de TOZO-regelingen. Beiden hebben een grote impact.

Zorgcontinuïteit

Als gevolg van corona hebben vanuit gemeenten betalingen plaatsgevonden aan zorginstellingen (Jeugd en Wmo) om de continuïteit van de zorg door te betalen. Tevens is door corona de prestatielevering van de zorg lastig vast te stellen. De betaling van de zorgcontinuïteit kent hierbij geen koppeling met de prestatielevering, waarbij de oproep is om de continuïteitsbijdrage te beperken tot een specifieke periode gevolgd door een verantwoording / verrekening achteraf over deze specifieke periode (afrekenen variant over een bepaalde periode). Afspraken tussen de gemeente en zorginstellingen zijn leidend voor de getrouwheid en rechtmatigheid van het voorschot en door I-sociaal domein zijn formats opgesteld die als hulpmiddel kunnen dienen om de bijdrage te berekenen. De controle op de continuïteitsbijdrage wordt uitgevoerd door de zorgaccountants en is in het ISD-protocol 2020 opgenomen. Over dit onderwerp volgt nog een SDO/BADO-notitie. Dit thema heeft een verhoogde aandacht bij DG&J en SDD voor wat betreft Jeugd en WMO.

TOZO-regeling

Deze regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers, en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. TOZO 1 en 2 zijn een SiSa-regeling (G4) bij de jaarrekening 2020 van gemeenten. Deze regeling kent 3 soorten rechtmatigheidseisen, te weten fundamentele, belangrijke en formele. Bevindingen bij de SiSa-controle leiden direct tot een terugvordering bij gemeenten door het Rijk en hebben daarmee directe gevolgen voor de balansposities in de jaarrekening. De uitvoering van de TOZO-regeling is belegd bij het SDD.

Advies voor de kortere termijn; toets naast financieel impact ook effect op interne beheersing

Juist omdat de onzekerheden aanzienlijk zijn, is het naar onze mening cruciaal niet alleen de financiële impact te beoordelen, maar ook de gevolgen van voor de interne beheersing. Wij adviseren hiervoor een aantal maatregelen te treffen: *(niet-limitatief)*

- Wij adviseren de gemeente na te gaan wat het effect van corona is op de interne beheersing en de VIC; zowel inzake de uitgaven (met name subsidies en de continuïteitsbijdrage voor diensten zonder tegenprestatie) als inkomsten (mogelijke extra verantwoordingseisen ten aanzien van bijdragen van het rijk);
- Wij adviseren de gemeente niet alleen de programma's en taken te analyseren, maar ook mogelijke effecten van corona op belangrijke balanspositie zoals leningen derden en de waardering van gronden en verbonden partijen. Daarbij ligt het voor de hand tevens aandacht te schenken aan mogelijke corona-effecten op het weerstandsvermogen van de gemeente.
- Wij adviseren de gemeente na te gaan wat het effect van corona is op onder andere soft controls binnen de interne beheersing en de VIC.

De onzekerheden en mogelijk aanvullende eisen die kunnen worden gesteld aan de extra middelen kunnen tot gevolg hebben dat de controle meer (doorloop-) tijd gaat vragen (bv. TOZO). Ook risico's in de naleving van bijvoorbeeld subsidievoorwaarden, financiële tekorten van verbonden partijen, waarderingen van balansposten, etc. kunnen dit effect hebben (zie verder ook onze checklist).

Toets naast financieel impact ook effect op interne beheersing en jaarrekening

2.4 Gevolgen Coronacrisis voor de jaarrekening 2020 (3/3)

Lange termijn advies:
Voer een
scenarioplanning in

Graag blijven wij in
gesprek over effecten
op de controle van de
jaarrekening 2020

Advies voor de langere termijn: Scenario analyse

Naast de analyse van de (financiële) impact en de bedrijfsvoering en is voor de langere termijn het denken in scenario's een volgende stap, ook als uitwerking van risicomanagement en weerstandsvermogen.

Daarbij de navolgende stappen kunnen worden doorlopen:

- Definieer organisatie (programma) specifieke toekomstscenario's op basis onzekerheden
- Bepaal per toekomstscenario mogelijke strategie en maatregelen
- Prioriteren van maatregelen
- Monitor onzekerheden en verloop van scenario's en pas eventueel maatregelen aan

Wij denken graag met u mee in hoeverre scenario analyse uw gemeente kan helpen in de beheersing van de Corona onzekerheden.

De op te stellen scenario's kunnen zowel betrekking hebben op het beleid als op potentiële gevolgen van Corona op de processen en de bedrijfsvoering.

Graag blijven wij de komende periode tussen de interim- en jaarrekeningcontrole met u in gesprek over deze ontwikkelingen en de gevolgen van eventuele aanvullende werkzaamheden voor de jaarrekening 2020. Ook denken wij graag met u mee in hoeverre een scenario analyse de gemeente Zwijndrecht kan helpen in de beheersing van de coronaonzekerheden.

2.5 Rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Invoering
rechtmatigheids-
verantwoording
mogelijk nog in 2021

Tolerantiegrenzen te
bepalen (0% - 3%)

Invoering naar onze
mening een kans

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

In onze eerdere rapportages hebben wij u aangegeven dat op termijn de rechtmatigheidsverantwoording van het College van B&W zal worden ingevoerd. Op dit moment is de formele status dat de rechtmatigheidsverantwoording wordt ingevoerd met ingang van 2021. Of dit daadwerkelijk de invoeringsdatum zal worden hangt sterk af van het wetgevingstraject dat momenteel nog loopt. Behandeling van de wet was gepland voor december 2020, waarna de wet nog door de Eerste Kamer goedgekeurd moet worden. De verwachting is dat voor het eerst over 2022 een rechtmatigheidsverantwoording moet worden afgegeven.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit een aanzienlijke uitdaging wordt, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Met de invoering wordt het college immers expliciet zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording door een (onderbouwde) mededeling te doen omtrent de naleving van de geldende wet- en regelgeving. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Uit de notitie van de commissie BBV hierover blijkt dat er een standaard model van de verklaring komt, rechtmatigheid wordt beperkt tot drie rechtmatigheidsaspecten, de gemeenteraad de tolerantiegrenzen kan bepalen (tot 3%) en bevindingen moeten worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. De commissie BADO komt naar verwachting ook nog met een nadere uitwerking en toelichting.

BDO ziet, zoals ook in onze voorgaande managementletter opgenomen, de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een kans om de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en te investeren in een verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering. Het gaat daarbij om fundamentele vragen als:

- Op welke onderwerpen en met welke diepgang wilt u kaders stellen en controleren?
- In hoeverre werkt het college rechtmatig en/of bent u in control?
- In hoeverre is uw bedrijfsvoering, interne controle en IT beheer op orde en wat is ervoor nodig om daar te komen?
- En misschien wel de moeilijkste vraag van allemaal: wat zijn uw ambities en is uw huidige organisatie in staat om aan die doelen en verwachtingen te voldoen?

De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent niet dat er minder rechtmatigheidscontroles moeten worden uitgevoerd, maar dat het college deze zelfstandig/intern moet inrichten, uitvoeren, controleren en rapporteren. Als accountant zullen wij die werkzaamheden vervolgens toetsen, teneinde te kunnen vaststellen en verklaren dat de rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouw beeld geeft.

In onze visie zijn er drie varianten waar u naar kunt streven voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording :

1. De minimale variant van de rechtmatigheidsverantwoording (wettelijk minimum)

In deze variant zorgt het college (in afstemming met de gemeenteraad en accountant) voor een interne beheersing specifiek gericht op de rechtmatigheidsverantwoording. Dat betekent dat de interne controles zodanig systeem- of gegevensgericht gepland worden, dat het college tot een gedegen onderbouwde oordeel kan komen over de rechtmatigheid. De aanpak wordt vastgelegd in het interne controleplan en vanwege de relatie met de controle van de getrouwheid afgestemd met de accountant.

Drie varianten op de interne controle beheersing:

1. Minimale
2. Ambitieuze
3. In control Statement

Variant 1 het meest reëel

Advies: opstellen business case en plan van aanpak

2. De ambitie variant

In deze variant gaat de organisatie een stapje verder en gebruikt de rechtmatigheidsverantwoording als impuls om de bedrijfsvoering te verbeteren. Middels een plan van aanpak wordt uitgewerkt wat de ambitie van de organisatie is ten aanzien van de AO/IB (systeemgericht), IT- beheer en VIC. Daarbij wordt de gehele organisatie betrokken, bijvoorbeeld middels het zogenaamde 'Three Lines of Defence'- model, zodat ook de verantwoordelijke managers in de 1e en 2e lijn mede verantwoordelijk worden voor het rechtmatigheidsbeheer. Om dit ook in de organisatie vorm te geven zal meer tijd vragen.

3. De rechtmatigheidsverantwoording plus (in control statement)

Deze variant gaat nog weer een stap verder. In dit geval verklaart het college niet alleen getrouw / rechtmatig te hebben gewerkt, maar ook dat het systeem van interne beheersing en risicomanagement toereikend is om de risico's te beheersen, ofwel dat de organisatie 'in control' is. Hiervoor moet een specifiek normenkader worden afgesproken, dat verder kan gaan dan alleen interne procedures (compliance) maar ook kan gaan over de beheersmaatregelen ten aanzien van operationele en strategische doelen. In dit normenkader zouden bijvoorbeeld ook de prestaties ten aanzien van duurzaamheid kunnen worden opgenomen (afhankelijk van de behoefte van de gemeenteraad en het college).

Kijkend naar deze drie varianten zal de eerste variant voor 2021 al de nodige inspanning kosten. De tweede variant is wat ons betreft op langere termijn te adviseren, omdat dit een goede impuls kan zijn voor de bedrijfsvoering. Rechtmatigheid is immers ook de verantwoordelijkheid van de gehele organisatie en niet alleen het probleem van concern control of team financiën. De derde variant zal naar onze inschatting een veel langere doorlooptijd vergen. De gemeente heeft de ambitie uitgesproken om voor variant 2 te gaan. Graag gaan wij hierover met u in gesprek.

In alle gevallen zal het komend jaar gebruikt moeten worden om een plan van aanpak te schrijven gericht op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Hiervoor moeten de volgende stappen worden gezet:

1. Informeren en afstemmen van deze ontwikkeling met de gemeenteraad, het college en organisatie
2. Opstellen business case 'rechtmatigheidsverantwoording'
3. Vormen projectteam en opstellen plan van aanpak
4. Uitvoering en implementatie
5. Afgeven rechtmatigheidsverantwoording
6. Evaluatie business case

De organisatie heeft inmiddels stappen gezet om voorbereid te zijn op de invoering door het VIC-plan opnieuw uit te werken. Zie hoofdstuk 5 van deze managementletter voor een nadere analyse hiervan. We zien nog ruimte voor een meer gestructureerde aanpak, waarvan het VIC-plan in feite slechts een belangrijk onderdeel is, waarin u vanuit de beoogde strategie (welke diepgang en scope) een integrale benadering hanteert, inclusief bijvoorbeeld de inbedding van procedures in de lijn. Wij brengen via deze weg nogmaals onder uw aandacht dat invoering per 2021 nog steeds tot de mogelijkheden behoort. Indien dit het geval zal zijn, betekent dit voor uw organisatie dat u op korte termijn snel moet handelen en dit waarschijnlijk extra inzet van uw organisatie vergt om klaar te zijn voor de invoering. Uw organisatie heeft een plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording uitgewerkt, die hier verdere invulling aangeeft. Uit dit plan blijkt onder meer, welke stappen er uitgevoerd worden om voorbereid te zijn op de rechtmatigheidsverantwoording.

2.6 Fiscale ontwikkelingen (1/2)

Belangrijkste fiscale
aandachtspunten 2020

Vennootschaps-
belasting

Fiscale actualiteiten

De fiscale wijzigingen met impact op de financiële verantwoording van de gemeente zijn in 2020 beperkt. Wij lichten ter voorbereiding op het jaarrekeningtraject 2020 hieronder enkele relevante fiscale aspecten toe. Bij deze toelichting maken wij onderscheid tussen vennootschapsbelasting, loonbelasting en omzetbelasting.

Vennootschapsbelasting

Diverse overheidsbedrijven zijn per 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Voor gemeenten geldt dat zij belastingplichtig zijn indien en voor zover er sprake is van een onderneming in fiscale zin, hiervan is sprake indien aan de volgende eisen wordt voldaan:

- Duurzame organisatie van arbeid en kapitaal;
- Deelname aan het economisch verkeer; en
- Winst wordt beoogd en is redelijkerwijs te verwachten ('winststreven')

Wij adviseren om jaarlijks een inventarisatie te doen van de overheidsactiviteiten welke onderhevig zijn aan vennootschapsbelasting en de impact op de belastingaangifte te bepalen. De voornaamste overheidsactiviteiten welke onderhevig (kunnen) zijn aan vennootschapsbelasting zijn:

- Grondbedrijf: Het gemeentelijk grondbedrijf is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting indien sprake is van een 'winststreven'. Dit 'winststreven' wordt bepaald op basis van het verwacht meerjarig resultaat op het grondbedrijf.
- Reclameconcessies: De Belastingdienst neemt het standpunt in dat de activiteit 'reclame' belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Onder deze activiteit wordt verstaan "het middels privaatrechtelijke contracten gelegenheid geven tot het doen van reclame-uitingen".

Gemeente Zwijndrecht heeft tot en met 2019 de inventarisatie uitgevoerd. Met betrekking tot de reclameconcessies is er in samenwerking met een jurist een standpunt ingenomen. Voor de vennootschapsbelasting over het boekjaar 2016 is de definitieve aanslag ontvangen. De (definitieve) aanslag over het boekjaar 2017 is nog niet ontvangen.

Omzetbelasting

Omzetbelasting

De jurisprudentie en regelgeving omtrent de omzetbelasting is ook steeds in beweging. In 2020 heeft dit de nodige wijzigingen tot gevolg;

- ▶ In juni 2020 heeft de Hoge Raad beslist dat gemeenten bij de exploitatie van begraafplaatsen handelen als btw-ondernemer. Hiermee is volledige compensatie van btw op de kosten niet mogelijk. Het verwijzingshof zal nog uitspraak doen over de mogelijkheid van gedeeltelijke compensatie in de situatie dat (een gedeelte van) de begraafplaats openbaar gebied betreft. Hierbij is ook de vraag of de grafrechten die gemeenten innen onder een btw-vrijstelling kunnen vallen. Dit zal vermoedelijk tot een wijziging in de btw-labeling leiden. Het advies is om de uitspraak van het verwijzingshof af te wachten voordat hierop actie wordt ondernomen.
- ▶ In dezelfde uitspraak heeft de Hoge Raad geoordeeld dat het enkel uitvoeren van een wettelijke taak door een overheidslichaam onvoldoende is om tot overheidshandelen voor de btw te komen. Het overheidslichaam moet daarnaast bij de uitvoering van de activiteit ook gebruik maken van bijzondere overheidsbevoegdheden, waarover private partijen niet beschikken. Wanneer deze bevoegdheden ontbreken dan is geen sprake van overheidshandelen. Dit leidt ertoe dat gemeenten hun activiteiten “labeling” op dit punt moeten beoordelen op mogelijk meer ondernemers- niet-economische activiteiten. Wij adviseren om deze beoordeling van overheidshandelen tijdig uit te voeren.
- ▶ In juli 2020 heeft de Hoge Raad beslist dat gemeenten de btw op kosten voor re-integratieactiviteiten volledig kunnen compenseren bij het Btw-compensatiefonds. Dit leidt tot een ruimere compensatiemogelijkheid dan tot op heden mogelijk was op basis van het beleid van de Belastingdienst. Ons advies is om de rechten over het verleden veilig te stellen (voor zover nog niet gebeurd) door een verzoek om aanvullende teruggaaf van compensabele btw in te dienen bij de Belastingdienst.
- ▶ Aan het einde van 2019 heeft de staatssecretaris van Financiën het standpunt ingenomen dat de financiële bijdragen die gemeenten ontvangen van de Stichting Afvalfonds voor het gescheiden inzamelen van verpakkingsmateriaal een btw-belaste vergoeding vormt. Dit leidt er toe dat alle gemeenten in 2020 een correctie (met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015) moeten uitvoeren. Hierin moet de (ten onrechte) gecompenseerde btw worden terugbetaald en in aftrek worden gebracht in de btw-aangifte en moet de btw op bijdragen van Stichting Afvalfonds alsnog op aangifte worden voldaan. Ondanks dat de Stichting Afvalfonds heeft aangegeven de btw alsnog aan de gemeenten te betalen, leidt dit toch tot een financieel nadeel, omdat de ontvanger heeft aangegeven rente in rekening te (moeten) brengen over de te maken correcties.

3. Bevindingen significante processen

3.1 Onze controle transparant

3.2 Effectiviteit processen

3.1 Onze controle transparant (1/3)

Eisen aan
accountantscontrole en
onze rapportages

Interne beheersing niet
altijd voldoende /
zichtbaar /
aantoonbaar. Bewuste
keuze

Onze aanpak afhankelijk van uw ambitie en interne beheersing

De afgelopen jaren is landelijk veel discussie (geweest) over de eisen die worden gesteld aan de accountantscontrole, wat direct en indirect ook gevolgen heeft voor de verwachtingen die wij als accountants hebben van onze klanten. Om inzicht te geven in de eisen die gesteld kunnen worden aan de interne beheersing (en externe controle) hebben wij in onze managementletter van afgelopen jaar hierover uitgebreid gerapporteerd. Een goede interne beheersing, maakt immers ook dat de risico's voor de organisatie geringer zijn en de externe controle effectiever en efficiënter kan plaatsvinden. Wij hebben vanuit onze natuurlijke adviesfunctie hiermee willen bijdragen aan de verbetering van uw bedrijfsvoering, onder andere door middel van procesanalyses, detailbevindingen/-aanbevelingen (voorzien van risico en impact), schema's over de kwaliteit van de IT-beheersmaatregelen, ons beeld van de VIC, etc.

Uw organisatie heeft de voorkeur om de processen lean en efficiënt in te regelen. De VIC wordt dan ook meer ingezet om gegevensgerichte werkzaamheden uit te voeren in plaats van het toetsen van de werking van interne beheersmaatregelen in de processen. De algemene wens van ons als accountant is dat de processen in opzet, bestaan en werking (inclusief IT) effectief zijn en getoetst worden door de VIC. De interne beheersing is daarmee gericht op preventie. Deze wijze van interne beheersing vraagt echter wel om de nodige inspanning. Uw organisatie heeft aangegeven dat u bewust kiest voor een gegevensgerichte controle achteraf.

Vorig jaar hebben wij de bevindingen van de processen met u besproken. In deze managementletter zullen wij rapporteren over de voortgang daarvan. Het kan zijn dat u ervoor kiest enkele normen of aanbevelingen niet te implementeren gezien uw ambitie of dat het efficiënter is de controle achteraf gegevensgericht uit te voeren. Deze afweging ten aanzien van uw ambitie ligt echter primair bij de gemeente, zowel in de organisatie, het college als raad, ieder in haar eigen rol.

Uw organisatie kiest ervoor om de lijnmanager verantwoordelijk te laten zijn voor zijn eigen onderdeel. Waarbij de lijnmanager als proceseigenaar verantwoordelijk is voor een goede administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) van zijn processen en IT-systemen. De VIC zal worden ingezet om achteraf de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen te toetsen en te adviseren over de AO/IB. Deze advisering moet bijdragen aan een verdere ontwikkeling van de organisatie, de getrouwheid van de informatieverstrekking, de rechtmatigheid van de beheershandelingen en de beheersing van de werkprocessen.

3.1 Onze controle transparant (2/3)

Onderkende risico's:

- Management override
- EU-aanbestedingen
- Waardering grex
- Enecotransactie

Significante processen overgedragen in mandaat

Significante processen overgedragen in delegatie

Onze inschatting van de risico's

In het kader van de controle van de jaarrekening 2020 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende potentiële (significante) risico's in de controle van de jaarrekening van gemeente Zwijndrecht:

- In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat binnen de gemeente de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail;
- Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels;
- Onjuiste waardering bouwgronden in exploitatie (materiële post met verschillende schattingselementen);
- Onjuiste c.q. onvolledige verwerking van de Enecotransactie, als gevolg van de complexiteit & niet-routinematige aard hiervan. Ook dit risico dienen wij primair aan te merken op grond van onze controlestandaarden. Derhalve vereist deze bijzondere aandacht in onze controle.

Samenwerking in de Drechtstedenregio

Binnen de Drechtstedenregio is er veel samenwerking via verschillende gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De GR Drechtsteden is hierin de grootste GR, met verschillende "dochters".

Processen c.q. taken kunnen worden overgedragen in delegatie dan wel mandaat. Bij delegatie wordt de gedelegeerde partij volledig verantwoordelijkheid voor het proces, en de getrouwheid & rechtmatigheid hiervan. In de jaarrekening van uw gemeente zijn de kosten die hiermee verband houden terug te vinden als inkomensoverdrachten.

Bij gemandateerde taken blijft u als gemeente verantwoordelijk voor het proces en hiermee samenhangend de getrouwheid en rechtmatigheid hiervan. Fouten die gerapporteerd worden bij een verbonden partij, met betrekking tot een gemandateerd proces, dienen wij dan ook in onze foutenevaluatie mee te wegen.

Significante activiteiten opgedragen in mandaat

De activiteiten die de gemeente in mandaat heeft opgedragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn:

- Belastingheffing: opgedragen aan de GR Drechtsteden, onderdeel GBD
- Wettelijke milieutaken: opgedragen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- Salarisverwerking: opgedragen aan de GR Drechtsteden, onderdeel SCD
- Factuurverwerking: opgedragen aan de GR Drechtsteden, onderdeel SCD

Significante activiteiten overgedragen in delegatie

De activiteiten die de gemeente in delegatie heeft overgedragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn:

- Uitkeringen Participatiewet: overgedragen aan de GR Drechtsteden, onderdeel SDD
- Inkomensvoorzieningen (uitvoering IOAW, IOAZ en Bbz): overgedragen aan de GR Drechtsteden, onderdeel SDD
- Wmo taken: overgedragen aan de GR Drechtsteden, onderdeel SDD
- Jeugdzorg: overgedragen aan de Dienst Gezondheid & Jeugd, onderdeel SOJ
- WSW: overgedragen aan de GR Drechtswerk

Per proces toetsen:

- ▶ AO/IB
- ▶ IT-maatregelen
- ▶ VIC

De beheersorganisatie is in opzet voldoende tot goed.

Voor wat betreft onze aanpak kunnen wij nog niet altijd steunen op de interne beheersing; onze aanpak is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht

Uitwerking controlestrategie per proces

Voor elk proces beoordelen wij de volgende onderdelen:

- ▶ **CTFS (Controletechnische functiescheiding):** Is de minimaal vereiste controletechnische functiescheiding in het proces op orde?
- ▶ **AO/IB:** Is sprake van een actueel en toereikend procesbeschrijving met voldoende beheersmaatregelen?
- ▶ **IT-maatregelen:** Zijn in en rondom het systeem voldoende waarborgen getroffen t.a.v. de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking?
- ▶ **VIC:** Heeft de VIC de interne beheersmaatregelen getoetst en kunnen wij daar gebruik van maken?

Indien al deze vragen positief kunnen worden beantwoord, is de organisatie optimaal in control en kunnen ook wij gebruik maken van uw eigen interne beheersing. De vaak tijdrovende en gedetailleerde gegevensgerichte werkzaamheden (die ook nog eens achteraf plaatsvinden), kunnen dan beperkt blijven tot een minimum.

Samenvatting effectiviteit van de processen

In de overzichten op de volgende pagina's geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 4 ten aanzien van de IT-omgeving) en welke detailbevindingen wij per proces hebben geconstateerd.

Omdat wij veelal (nog niet) kunnen steunen op beheersmaatregelen moeten wij hoofdzakelijk gegevensgerichte controles uitvoeren. Het nadeel van een gegevensgerichte controle is dat deze minder efficiënt is dan een systeemgerichte controle-aanpak.

3.2 Effectiviteit processen

PROCES	CTFS	AO/IB	VIC	CONCLUSIE TEN AANZIEN VAN DE CONTROLEAANPAK
Planning & control			n.v.t.	Totstandkoming van P&C-producten is vastgelegd in draaiboeken en richtlijnen. IB maatregelen worden niet zichtbaar vastgelegd. Wel is er voldoende betrokkenheid. Gemeente voert budgetgesprekken die van meerwaarde kunnen zijn indien deze goed vastgelegd worden in een verslag met actiepunten. Budgetgesprekken worden niet vastgelegd. VIC kan een rol krijgen bij beoordeling budgetgesprekken (follow up) en toetsing van juiste raadsstukken (ook o.a. toetsing aan BBV).
Memoriaalboekingen				Memoriaalboekingen kunnen alleen worden uitgevoerd door financieel adviseurs. Er is onvoldoende controletechnische functiescheiding aanwezig (geen 4-ogenprincipe). IB-maatregelen waar wij op kunnen steunen zijn niet onderkend. Volgens het interne controleplan vindt er een VIC plaats op de memoriaalboekingen bij de start van de jaarrekeningcontrole. Gezien het tijdstip van het opstellen van de management letter, kunnen we nog geen uitspraak doen over de kwaliteit van de VIC.
Grondexploitaties				Er is sprake van voldoende functiescheiding in het proces. Er vinden diverse interne beheershandelingen hierop plaats, welke echter niet worden vastgelegd en derhalve voor derden niet toetsbaar zijn. Deze zijn niet formeel vastgelegd in een AO/IB-beschrijving. Organisatie geeft aan op de soft controls te vertrouwen. Gegeven het inherente risico in dit proces adviseren wij u meer stringente maatregelen te treffen en deze te formaliseren, alsmede de VIC hierin een rol te laten hebben.
Inkopen & Aanbesteden				Er is geen sprake van een volledige verplichtingenadministratie en/of een contractenregister. De naleving van de beginselen discriminatie, transparantie en gelijke behandeling met betrekking tot aanbesteden zijn niet altijd even goed te controleren, doordat formele vastlegging soms ontbreekt. De controle op inkopen en aanbestedingen is onderdeel van de VIC. Bij het schrijven van deze rapportage was deze controle nog niet uitgevoerd. Derhalve hebben wij nog geen conclusie kunnen formuleren omtrent de kwaliteit van deze interne controle.
Factuuraafhandeling				De codeur is zelf verantwoordelijk voor vastlegging van zijn onderbouwing van zijn controle van de prestatielevering (bewijs van prestatielevering). De controle op prestatielevering is ook onderdeel van de VIC. De controle was ten tijde van de interim nog niet uitgevoerd. Wij kunnen derhalve nog geen uitspraak doen over de kwaliteit van de VIC.
Personeelsproces				Er is voldoende functiescheiding in het proces aanwezig. Er kan niet worden gesteund op interne beheersingsmaatregelen/controles, omdat deze niet formeel zijn vastgelegd en de uitgevoerde controles onvoldoende zichtbaar zijn aangezien dit op het scherm gebeurt. In het proces zijn voldoende interne beheersingsmaatregelen gedefinieerd en worden achteraf nog interne controlewerkzaamheden uitgevoerd.
Subsidieverstrekkings (en vaststellingen)				Er is voldoende functiescheiding in het proces aanwezig. Aandacht verdient de beschrijving van de AO en de interne beheersingsmaatregelen, de rol van de accounthouder subsidies en het goedkeuringsproces omtrent betalingen in K2F. De controle van subsidieverstrekkings is onderdeel van de VIC. Gezien het tijdstip van het opstellen van de management letter, kunnen we nog geen uitspraak doen over de kwaliteit van de VIC.
Verhuur van vastgoed				Opzet van de AO-procedures is aanwezig (inclusief instructies). Deze zijn nog niet van zodanige kwaliteit dat hierin interne beheersmaatregelen zijn opgenomen (inclusief onderkende risico's). Er is geen eenduidig beleid aan te merken m.b.t. de huurtarieven. Functiescheiding bij het aanpassen van tarieven is niet inzichtelijk. Binnen het proces is er sprake van een aantal soft controls. De VIC heeft nog niet plaatsgevonden. Derhalve kunnen wij nog geen uitspraak doen over de kwaliteit van de VIC.
Belastingen & heffingen				Het opleggen, innen en afdragen van gemeentelijke belastingen is uitbesteed aan GBD. De gemeente doet alleen de afstemming met de GBD n.a.v. ontvangen (bestuurlijke) rapportages. Aandachtspunt vormt nog wel de totstandkoming van de precariobelasting (op ondergrondse leidingen), aangezien deze door de ambtelijke organisatie i.o.m. betrokken partijen wordt bepaald en hier subjectiviteit kan plaatsvinden. De VIC heeft nog niet plaatsgevonden. Derhalve kunnen wij nog geen uitspraak doen over de kwaliteit van de VIC.
Beheersing verbonden partijen			n.v.t.	Er is een proces van zienswijze binnen de gemeente. Er worden echter niet altijd zichtbare vastleggingen voor beoordeling van inhoudelijke en financiële informatie van deze verbonden partijen opgesteld. De controle op verbonden partijen is geen onderdeel van de VIC. Ook de mutaties met verbonden partijen worden niet betrokken in de uitvoering van de VIC.

■ **Proces is ontoereikend, meerdere bevindingen en aanbevelingen. Risico x impact is hoog.**
■ **Proces is toereikend, één of enkele aanbevelingen resterend. Risico x impact is middel.**
■ **Proces is adequaat, enkel aanbevelingen ter verdere optimalisatie. Risico x impact is laag.**

4. IT-beheersing

- 4.1 IT-beheersing
- 4.2 Bevindingen IT-beheersing | Decade
- 4.3 Bevindingen IT-beheersing | VRIS
- 4.4 Bevindingen IT-beheersing | ADP
- 4.5 Actuele IT-ontwikkelingen vanuit onze natuurlijke adviesrol

Wij beoordelen de betrouwbaarheid en continuïteit IT voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening

IT audit vindt volledig plaats bij Servicecentrum Drechtsteden

IT-beheersing is in de basis op orde

Wel ruimte voor verbetering

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-auditwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT-systemen en -applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

De relevante applicaties worden beheerd door Servicecentrum Drechtsteden (SCD). De IT audit wordt door BDO centraal bij het SCD uitgevoerd. Allereerst worden de bevindingen aan het management van de GR Drechtsteden gerapporteerd, waarna deze bestuurlijk worden behandeld alvorens deze aan u als 'klantorganisatie' kenbaar worden gemaakt. Na bekendmaking van de bevindingen zullen wij met uw medewerkers de impact van deze IT bevindingen voor onze controle van de jaarrekening 2020 bespreken. Dit kan betekenen dat er extra gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd zullen moeten worden.

De managementletter van GR Drechtsteden is aan het management van de GR Drechtsteden uitgebracht. Belangrijkste conclusie voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente Zwijndrecht is: de IT-beheersing is in de basis op orde.

Wij zien ruimte voor verbetering met betrekking tot:

- ▶ Procedure autorisatiebeheer en periodieke review;
- ▶ Procedure wijzigingsbeheer;
- ▶ Back-up oplossingen en periodieke restoretest.

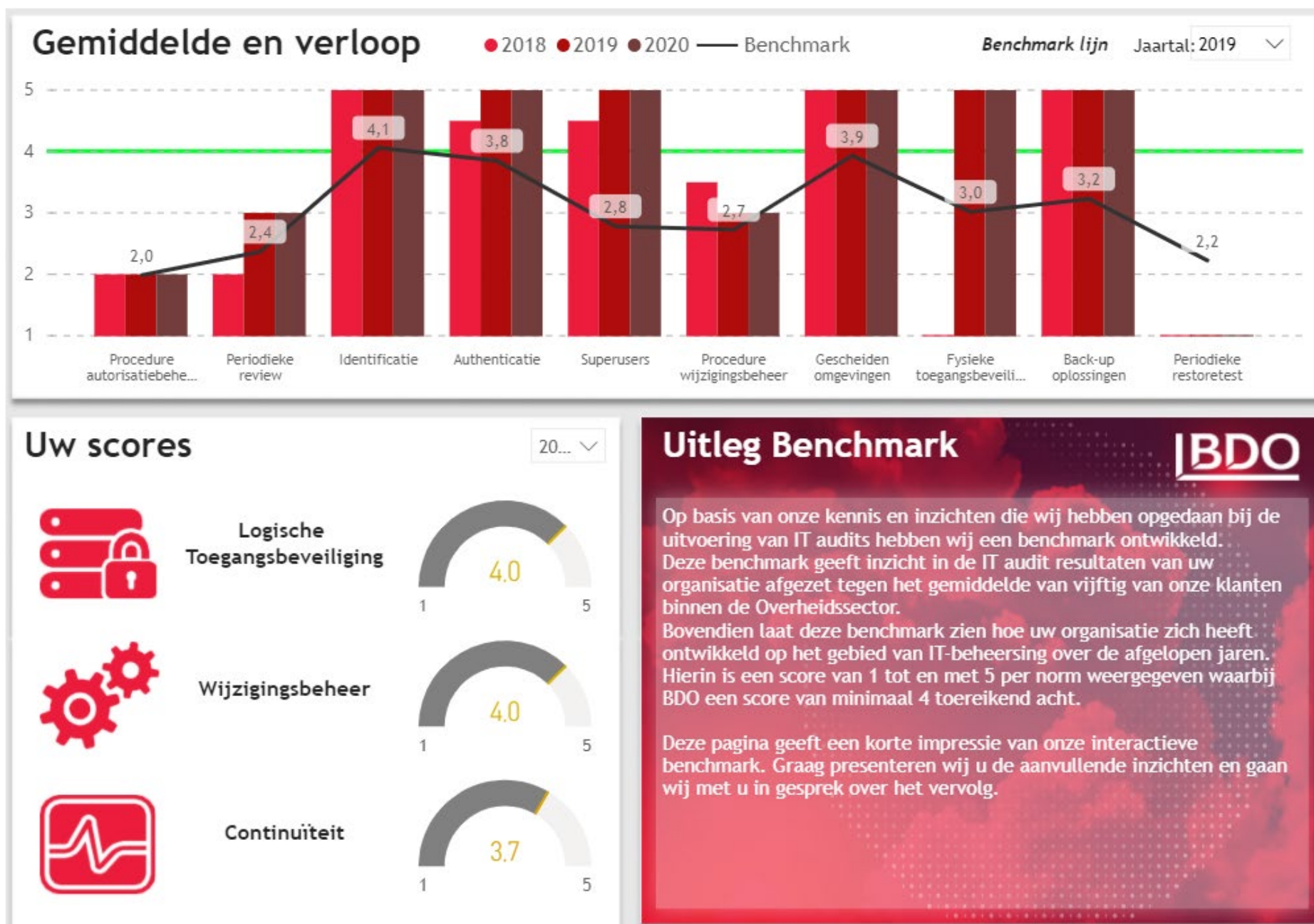
Op het moment dat de intern getroffen algemene IT-beheersmaatregelen rondom de applicaties in scope niet (bewijsbaar) voldoende aanwezig zijn, zijn in het kader van de controle van de jaarrekening 2020 aanvullende (gegevensgerichte) werkzaamheden noodzakelijk om aan te tonen dat er zich geen risico's of fouten hebben voorgedaan.

Wij vervolgen het hoofdstuk van IT beheersing met de benchmark waarin wij onze kennis en inzichten die wij hebben opgedaan bij de uitvoering van IT audits bij andere klanten binnen de lokale overheidssector afzetten tegen onze bevindingen binnen uw organisatie (feitelijk de inrichting opgezet door GR Drechtsteden voor u).

Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie gaan wij in dit hoofdstuk in op een aantal actuele ontwikkelingen ten aanzien van de Baseline Informatievoorziening Overheden (BIO), digitale overheid (smart cities). Tenslotte gaan wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie in op de ontwikkelingen en risico's van cloudoplossingen. Cloudoplossingen zijn een hot topic in de sector.

Wij hebben een benchmark ontwikkeld welke uw scores afzet tegen het gemiddelde van onze klanten binnen de Overheidssector. Een impressie van deze benchmark is hier weergegeven.

Graag presenteren wij u de aanvullende inzichten en gaan wij met u in gesprek over het vervolg.

IT en onze natuurlijke adviesrol

Eén uniform kader voor informatiebeveiliging

Focus op risicoafwegingen en management

Uitdagingen

IT-werkzaamheden en onze natuurlijke adviesrol

Vanuit onze natuurlijke adviesrol willen wij u attenderen op een aantal ontwikkelingen op het gebied van IT. Deze ontwikkelingen zijn niet altijd direct gerelateerd aan onze controle van de jaarrekening, maar wel van belang voor uw bedrijfsvoering. Wij schetsen in deze managementletter de ontwikkelingen op hoofdlijnen met als doel u te attenderen op deze ontwikkelingen. Dat betekent ook dat wij geen uitgebreid onderzoek hebben uitgevoerd naar deze onderwerpen of ze specifiek hebben gemaakt voor uw organisatie.

Baseline Informatiebeveiliging Overheid

In het afgelopen jaar hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden waaronder de aangescherpte privacywetgeving, de toenemende behoefte om informatie via internet uit te wisselen alsook de ontwikkelingen op het gebied van Internet of Things, Cloud, Smart Cities en een verhoogde (digitale) interactie met burgers. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat overheidsinstanties strengere eisen moeten stellen aan informatiebeveiliging. Het hebben van een adequate informatiebeveiliging is geen vrijblijvendheid meer, maar een harde noodzaak.

Daarom dienen vanaf 1 januari 2020 alle overheidsinstanties de benodigde voorzieningen te hebben getroffen om te voldoen aan de nieuwe vereisten van Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Met de komst van de BIO zullen de bestaande baselines voor gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk worden vervangen en zal een actueel en uniform normenkader geïntegreerd worden binnen de gehele overheid. De baseline zorgt voor één gezamenlijk en eenduidig normenkader binnen de gehele overheid gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-normatiek (ISO 27001:2017).

In het BIO-normenkader zullen risicoafwegingen en risicomanagement de basis vormen voor de manier en diepgang van de invulling van informatiebeveiliging voor overheidsorganisaties en hun onderlinge ketensamenwerking. Daarnaast vereist de BIO een expliciete betrokkenheid en verantwoordelijkheid van het lijnmanagement voor het implementeren en monitoren van informatiebeveiliging.

Een aantal belangrijke stappen om de BIO te implementeren zijn:

- ▶ Het uitvoeren van een nulmeting (gap-analyse) waarin zowel de implementatie van de huidige baseline als de te ondernemen stappen voor de BIO in kaart worden gebracht;
- ▶ Het trainen van het lijnmanagement door middel van bijvoorbeeld workshops, om een risico gestuurde aanpak (omtrekt informatiebeveiliging) te integreren in de bedrijfsvoering en bewustwording omtrent verantwoordelijkheden van informatiebeveiliging te creëren;
- ▶ Het uitvoeren van een security scan voor het bepalen van de vereiste maatregelen per proces;
- ▶ Het implementeren van de beheersingsmaatregelen die op basis van deze security scan zijn bepaald;
- ▶ Het uitvoeren van een BIO-audit om te bepalen in hoeverre uw organisatie voldoet aan de BIO vereisten.

Het voldoen aan de BIO en hiermee samenhangende acties zal grotendeels via GR Drechtsteden, onderdeel Servicecentrum Drechtsteden (SCD) plaatsvinden. Wij geven u echter wel mee om hier als deelnemer expliciet de aandacht op te vestigen.

“The cloud is just someone else’s computer”

Digitale overheid

Cloud computing is inmiddels stevig ingeburgerd bij overheidsinstanties en wordt steeds innovatiever toegepast, denk aan Smart Cities. Steeds meer overheidsinstanties gaan over tot het opstellen van grondige cloud strategieën.

Inmiddels gebruikt ruim driekwart van de organisaties een hybrid-cloud- of multi-cloud-model. Deze modellen bieden de voordelen van cloud computing, maar streven tegelijkertijd na de hieruit voortkomende risico's te mitigeren. Te denken valt hierbij aan risico's op het gebied van cybersecurity en dataprivacy, maar ook aan overmatige afhankelijkheid van leveranciers.

De voortgaande digitalisering gaat geen enkel organisatieproces voorbij. Ook de inrichting en het beheer van de IT-infrastructuur niet; in toenemende mate wordt de infrastructuur software-defined. Beschikbaarheid van IT blijft derhalve kostbaarder worden. Dit onderstreept te meer de noodzaak van het in staat zijn om data binnen korte tijd volledig te kunnen herstellen. Public cloud-leveranciers bieden hiertoe kwalitatief goede mogelijkheden.

Graag gaan wij met u in gesprek over de status van cloud binnen uw organisatie en wat voor effect dit heeft en/of kan hebben op de interne beheersing en continuïteit van de dienstverlening.

Cloud computing is niet zonder risico's

Transitie naar cloud

Een veel voorkomende valkuil is het onderschatten van de data-migratie en het realiseren van de aansluiting van de cloud op bestaande oplossingen. Dit resulteert in hogere kosten dan begroot. Daarnaast vergt de 'nieuwe' regie-rol op ICT wezenlijk andere competenties dan het traditioneel functionerend houden van de IT-omgeving.

Leverancier 'lock-in'

Ook neemt de afhankelijkheid van leverancier ten opzichte van on-premise software toe. Dit kan zich in geval van gebrekkige governance uiten in onverwacht hoge kosten en hogere drempels om van leverancier te wisselen.

Informatiebeveiliging en privacy

Een ander groot risico is dat de data onvoldoende beveiligd is. Als gegevens onvoldoende beveiligd zijn kunnen ze gehackt worden of in handen komen van derden met enorme imagoschade en boetes als gevolg. Ook is vaak onbekend waar de data wordt opgeslagen. Het kan dus zo zijn dat uw data wordt opgeslagen in een land waar ze het niet zo nauw nemen met de privacy-wetgeving.

5. Verbijzonderde interne controle

5.1 Verbijzonderde interne controle

5.1 Verbijzonderde interne controle (1/7)

Met ingang van verslagjaar 2021 moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent rechtmatig handelen

Vernieuwing accountantscontrole - rechtmatigheidsverklaring college

In het VNG-rapport 'Vernieuwing accountantscontrole gemeenten' (juli 2015) is benadrukt dat het college primair verantwoordelijk is voor de naleving van wet- en regelgeving en dat de gemeenteraad verantwoordelijk is voor het toezicht hierop. In de huidige situatie, waarin de accountant een rechtmatigheidsverklaring verstrekt, lijkt de verantwoordelijkheid bij de accountant te liggen of lijkt het erop dat het college zich moet verantwoorden aan de accountant. Om daar verandering in aan te brengen heeft commissie Depla de aanbeveling gedaan dat het college een rechtmatigheidsverklaring opneemt in de jaarrekening. In de mei-circulaire 2018 van het gemeentefonds (paragraaf 5.10) is aangegeven dat dit naar verwachting met ingang van verslagjaar 2021 zal worden ingevoerd. Inmiddels weten we, zoals hiervoor ook reeds gemeld, dat de precieze invoeringsdatum onzeker is en dat hoogst waarschijnlijk voor het eerst over 2022 een dergelijke verantwoording moet worden opgenomen in de jaarstukken.

Belangrijk argument om de bedoelde vernieuwing door te voeren is het democratisch proces. Het college is immers uiteindelijk verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en dan is het zinvol de discussie over de rechtmatigheid hiervan te laten plaatsvinden tussen college enerzijds en gemeenteraad anderzijds. Het ministerie wil dit najaar starten met een pilot. Mede afhankelijk van de resultaten van de pilot wordt besloten of en op welke wijze de rechtmatigheidsverantwoording zal worden ingevoerd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken zal de commissie BBV, de VNG, het IPO en de NBA betrekken in de nadere uitwerking van deze verplichting.

Op de hierna volgende pagina's gaan wij achtereenvolgens in op de theorie van het three-lines-of-defence model. Vervolgens gaan wij in op de verschillende varianten die uit de notitie van de Commissie BADO volgen over de wijze waarop de VIC een rol heeft in de jaarrekeningcontrole. Afsluitend passen wij dit toe op uw situatie en reflecteren wij op het geactualiseerde VIC-plan en geven wij u tips en adviezen om dit plan ook op een goede en effectieve wijze uit te kunnen voeren.

Wat is het Three Lines of Defence-model?

Onze controleaanpak is naast het controleren van de jaarrekening gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering inclusief digitalisering hiervan. In onze controle hanteren wij daarvoor het Three Lines of Defence-model. Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersingsrisico's worden ondervangen:

1st Line of Defence

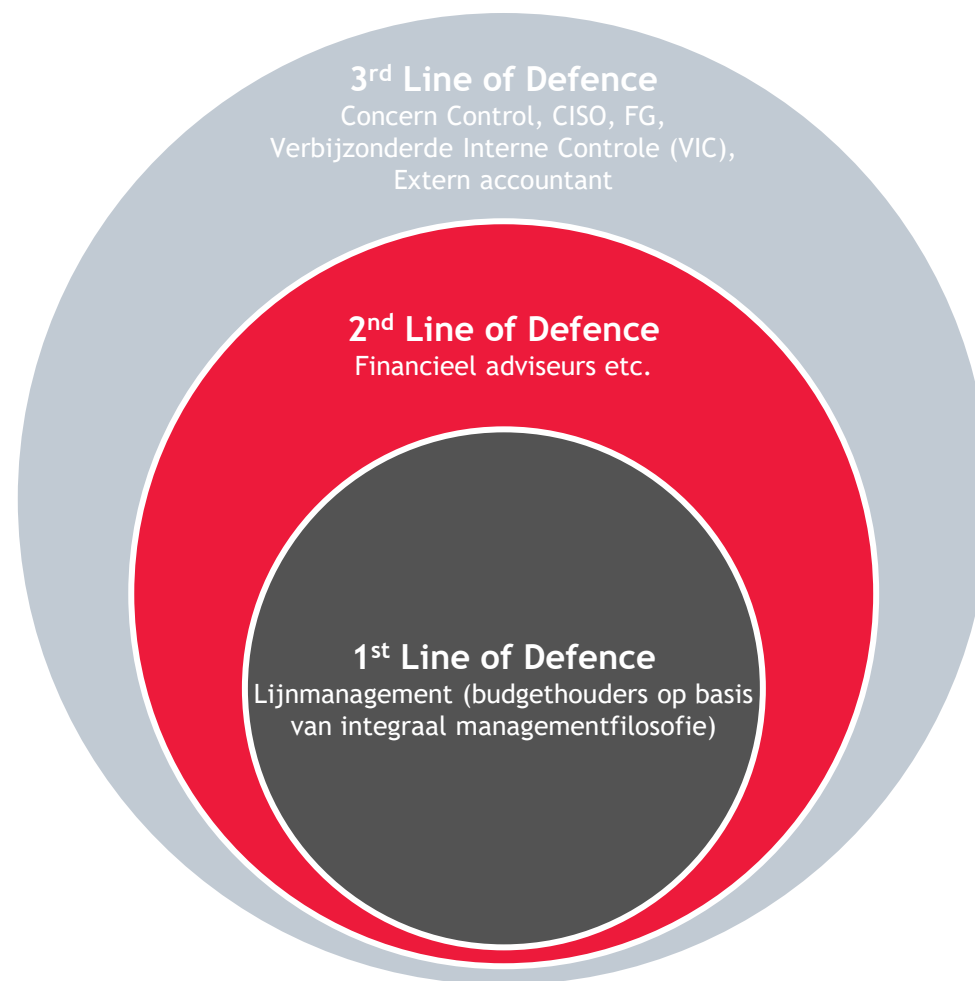
Uitgangspunt van het 3LoD-model is dat het lijnmanagement verantwoordelijk is voor haar eigen (operationele) processen. Om te borgen dat de uitvoering van processen adequaat verloopt (rechtmatig en getrouw) worden interne beheersmaatregelen uitgevoerd door de functionarissen, die betrokken zijn bij de uitvoering van de dagelijkse activiteiten in de organisatie en het lijnmanagement. Deze beheersmaatregelen uitgevoerd door bestuur, management en uitvoerende functionarissen vormen de eerstelijnscontroles.

2nd Line of Defence

Daarnaast moet er wel een functie zijn die de 1^e lijn ondersteunt, adviseert, coördineert en bewaakt of het management zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Dit is de tweede lijn. In het geval van de gemeente Zwijndrecht de interne beheerscycli uitmondend bij de financieel adviseurs. De planning- & controlcyclus en het risicomanagement zijn daarbij belangrijke instrumenten.

3rd Line of Defence: Concern Control, VIC en externe audit

Ten slotte kan het wenselijk zijn dat er binnen de organisatie een functie bestaat die controleert of de 1^e lijn haar taken goed uitvoert en beoordeelt of het samenspel tussen de 1^e en 2^e lijn soepel functioneert. De derde lijn is niet verantwoordelijk voor het nemen van de beslissingen (eerste lijn) en evenmin voor het ontwerpen en implementeren van de systemen voor de beheersing van bedrijfsprocessen (tweede lijn). De 3^e lijn zou daarover objectief en onafhankelijk een oordeel moeten vellen en adviezen tot verbetering geven. Eventueel kan ook de externe accountant als 3^e lijn worden gezien, maar die staat meer op afstand en controleert primair de jaarrekening.

BADO notitie
verbijzonderde interne
controle decentrale
overheid

Vier varianten van VIC:

- ▶ Instrument
aanlevering van
stukken
- ▶ Onderdeel van het
interne
beheersingskader
- ▶ Interne
beheersmaatregel
- ▶ Interne auditfunctie
(Standaard 610)

Verbijzonderde Interne Controle

De afgelopen jaren is veel discussie geweest over de eisen die gesteld moeten worden aan de onafhankelijkheid, positie en kwaliteit van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) en de wijze waarop accountants gebruik kunnen maken van de VIC. De commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft op 14 februari 2019 de notitie De verbijzonderde interne controle bij decentrale overheid uitgebracht met als doel een handreiking te bieden aan decentrale overheden ten aanzien van de inrichting van de verbijzonderde interne controle en de mogelijkheden voor de accountant om hiervan gebruik te kunnen maken.

Samenvattend worden in de notitie vier varianten beschreven:

1. de VIC als instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren;
2. de VIC als onderdeel van het interne beheersingskader om toezicht te houden op de uitvoering van interne beheersingsmaatregelen;
3. de VIC als interne beheersingsmaatregel, waarop de accountant kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden;
4. de VIC als interne auditfunctie (IAF, zoals bedoeld in Standaard 610).

1. Aanlevering stukken

Allereerst kan de VIC behulpzaam zijn bij het verzamelen van allerlei gegevens en onderliggende stukken, die nodig zijn voor de controle door de accountant. Door bijvoorbeeld tijdig een kwaliteitstoets uit te voeren op de volledigheid van de stukken, kan een positieve invloed worden uitgeoefend op de doorlooptijd van de controle. Voorts kan een goede aanlevering van stukken, een bijdrage leveren aan de efficiency van de accountantscontrole.

2. Interne beheersingskader

In deze situatie gebruikt de accountant de VIC als een van de belangrijke informatiebronnen om kennis te verkrijgen van de organisatie en zo richting te geven aan zijn controle. Op deze wijze worden risico's geïdentificeerd en ingeschat, om een basis voor het opzetten en uitvoeren van verdere controlewerkzaamheden te verkrijgen. De accountant zal in deze situatie kennisnemen van de geaccordeerde jaarplannen van de VIC en de werkzaamheden en de bevindingen van de VIC.

3. De VIC als interne beheersingsmaatregel, waarop de accountant kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden

De derde variant is de situatie waarin de accountant kan en wil steunen, op de interne beheersingsmaatregelen van de decentrale overheid. De VIC omvat interne beheersingsmaatregelen, die de accountant kan toetsen in het kader van zijn organisatie- en procesgerichte werkzaamheden.

4. De VIC als interne auditfunctie

In deze situatie concludeert de accountant op basis van zijn werkzaamheden, dat de VIC voldoet aan de eisen die Standaard 610 bevat voor de interne auditfunctie (IAF: zie de paragraaf over de drie verdedigingslijnen). Dit veronderstelt het volgende:

- ▶ dat de organisatorische positie en relevante beleidslijnen alsmede procedures van de interne auditfunctie, op adequate wijze de objectiviteit van de interne auditors ondersteunen;
- ▶ het competentieniveau van de interne auditfunctie gewaarborgd is;
- ▶ dat binnen de interne auditfunctie een systematische en gedisciplineerde benadering gehanteerd wordt, inclusief de kwaliteitsbeheersing.

Ons beeld van de VIC

Ons beeld van uw VIC

De VIC heeft tot doel het vergroten van de transparantie met betrekking tot de wijze waarop gemeente Zwijndrecht haar bedrijfsvoering heeft ingericht. De VIC is gegevensgerichte in plaats van gericht op het toetsen van de werking van interne beheersmaatregelen in de processen.

In 2020 is een nieuw VIC plan opgesteld. In dit VIC plan is in detail beschreven welke processen zagezegd *in scope* zijn, wat betekent dat deze qua omvang materieel zijn en welke doelen de VIC stelt per proces. Met dit VIC-plan ligt er een accuraat document dat tegelijk ook erg ambitieus is en keuzes vraagt. Indien dit plan ook op deze wijze wordt uitgevoerd, betekent dit een grote stap in het proces rond de rechtmatigheidsverantwoording en de rol van de VIC daarin.

We pikken enkele elementen uit het VIC-plan die maken dat dit een goed plan is:

- De wijze waarop is bepaald welke processen relevant zijn, is zorgvuldig en leidt tot een volledige scope;
- Per proces wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het in kaart brengen van de primaire procesgang. Dit stelt de VIC ook in staat kritisch naar de procesgang te kijken en hier ook adviezen over te formuleren om effectiviteit van interne beheersing te vergroten;
- Sterke koppeling met wet- en regelgeving en rechtmatigheidsverantwoording;
- De aandachtspunten die genoemd zijn bij de verschillende processen zijn scherp en daarmee ook passend en wij zien hier ook een actieve opvolging van eerdere aanbevelingen in terug.

Aanbevelingen

Zoals hiervoor al genoemd, ligt er een ambitieus plan, waaraan feitelijk geen doorlooptijd is gekoppeld. Met de huidige bezetting van uw VIC-afdeling lijkt het ons erg optimistisch dit binnen een periode van drie maanden met voldoende diepgang uit te voeren. Dit geeft ook aanleiding te zoeken naar een passende prioritering. Wij zien het dan ook als aandachtspunt voor de organisatie om op basis van een risico-inschatting in beeld te brengen in welke processen een hoger of lager risico op fouten wordt gelopen en deze analyse mede leidend te laten zijn bij de bepaling van de prioritering.

Meer inhoudelijk zien wij nog de volgende aandachtspunten die het VIC-plan dan wel de VIC an sich nog sterker kunnen maken:

- Meer aandacht voor nevenfuncties die medewerkers bekleden en het relateren hiervan aan rollen en bevoegdheden binnen de organisatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan subsidieverstrekking, inkoopopdrachten plaatsen, etc. Het is raadzaam na te gaan in hoeverre nevenfuncties van medewerkers hier mogelijk tot conflicterende belangen kunnen leiden;
- Toetsen van de vastleggingen in het actualisatieproces van de grondexploitaties en in hoeverre procedureel wordt gewerkt conform interne afspraken over bijvoorbeeld het inschakelen van een deskundige voor het taxeren van velden of kavels. Ook toetsing van doorrekeningen kan hiervan onderdeel uitmaken, mede afhankelijk van het risicoprofiel dat u onderkent.

5.1 Verbijzonderde interne controle (5/7)

Ons beeld van de VIC

Ten opzichte van voorgaand jaar constateren wij samenvattend een duidelijke positieve ontwikkelingen, met name door het nieuw opgestelde VIC plan en de inhoud hiervan. Wij constateren dat (een deel van) de aanbevelingen die wij in voorgaande rapportages hebben geuit, onderhanden zijn genomen door uw organisatie. Wij zijn positief over het nieuw opgestelde VIC plan en de constructieve houding & werkwijze van de VIC. Wel constateren we dat de VIC (ook in het nieuwe VIC plan) primair gericht is op achteraf controles uitvoeren, in samenspraak met de externe accountant. Toepassing van bijvoorbeeld het “Three Lines of Defence”-model zal zorgen voor een organisatie die zichtbaar in control is, zonder dat dit achteraf vastgesteld dient te worden door het uitvoeren van verbijzonderde interne controlewerkzaamheden (die feitelijk niet verder gaan dan toetsing van juistheid en rechtmatigheid van inkomsten en uitgaven).

Variant

De eisen die Standaard 610 stelt aan de externe accountant bij de beoordeling van de objectiviteit en competentie van de internal audit functie zijn (zeer) hoog. Volgens Standaard 610 moet de VIC voldoen aan het kwaliteitsniveau dat ook voor de controlerend accountants zelf geldt. Dit impliceert interne kwaliteitseisen zoals het vierogenprincipe bij de uitvoering van de VIC, een zichtbare detailreview van alle uitgevoerde werkzaamheden en permanente educatie.

Wij hebben de VIC beoordeeld in het kader van de BADO-notitie. Wij concluderen dat het op dit moment niet realistisch om te voldoen aan de eisen van de COS 610 c.q. dit op korte termijn ook niet het streven is / moet zijn. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2020 kwalificeren wij de VIC initieel als variant 1. Wij constateren dat niet aan alle voorwaarden wordt voldaan om de VIC als variant 3 te classificeren en dit ziet met name toe op het tijdig beschikbaar zijn van rapportages om systematisch tijdig materiële fouten ten behoeve van de jaarrekening te onderkennen en te corrigeren. Wij kwalificeren de VIC daarmee als variant 1. In 2020 rapporteren wij vanuit dit uitgangspunt met betrekking tot de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) van gemeente Zwijndrecht.

Met betrekking tot het VIC plan gaan wij graag verder met u in gesprek in hoeverre u hiermee “klaar” bent voor de toekomst. Met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording zullen de taken met betrekking tot interne controle fors uitbreiden. U zult als organisatie onder andere zelf selecties moeten gaan maken, werkprogramma's opstellen, afwijkingen evalueren en deze vertalen naar een concreet oordeel. Normaliter zullen deze taken bij de uitvoering van de VIC terechtkomen.

Wij constateren dat het huidige VIC plan nog niet op al deze onderdelen toeziet. Wij adviseren u hier graag verder in.

Variant: VIC als instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren

Het VIC-plan bevat nog veel gegevensgerichte werkzaamheden voor uw organisatie. Dit betekent dat de medewerker die de VIC uitvoert met name documentverificatie dienen uit te voeren. Hiervoor worden aselect steekproeven getrokken, waarvoor de nodige testwerkzaamheden worden uitgevoerd. Wij zijn ervan overtuigd dat uw VIC sterk aan kracht en effectiviteit kan winnen wanneer gebruik wordt gemaakt van data-analyses in Key2Financiën. Zodoende kan risicogericht op uitzonderingen worden ingegaan en voor de 'hoofdstroom' aan transacties kan op basis van data-analyse integraal bijvoorbeeld de functiescheiding worden vastgesteld. Of er kan worden vastgesteld in hoeverre de autorisatierouting conform het mandaat is, waarbij gericht op de uitzonderingen vervolgens detailcontroles worden uitgevoerd. Wij hebben een dashboard ontwikkeld dat bijvoorbeeld op de factuurstroom allerlei inzichten en dwarsdoorsnedes toont waarop vervolgens gericht kan worden ingezoomd.

Hier zijn diverse analyses op uit te voeren:

- ▶ Waar zijn de door uw organisatie vastgestelde workflows niet juist opgevolgd.
- ▶ Welke facturen zijn geaccordeerd door zogenaamde super users.
- ▶ Welke facturen zijn er door minimaal 2 personen geaccordeerd voor prestatielevering en budget.
- ▶ Etc.

Op de volgende pagina ziet u hier een geanonimiseerd voorbeeld van. Wij stemmen graag met u af in hoeverre dit door u als een goede toevoeging aan de reguliere VIC wordt gezien.

5.1 Verbijzonderde interne controle (7/7)

K2F - Anoniem inkoopfactuur autorisatie 2020

Clear Filter

4344
AantalFacturen

38.537.163,37
Totaal bedrag gefiatteerde facturen

187
Facturen sluiten niet op de grootboek...

71
M.AantalFactuurNietDoorlopenProcur...

21.715.044,64
Bedrag facturen niet conform standa...

2882
Aantal facturen met minder dan 3 uni...

55
Aantal facturen met meer dan 5 unie...

3,02
Gemiddelde tijd tussen 2 acties

1,24
Gemiddeld aantal dagen tot betaling

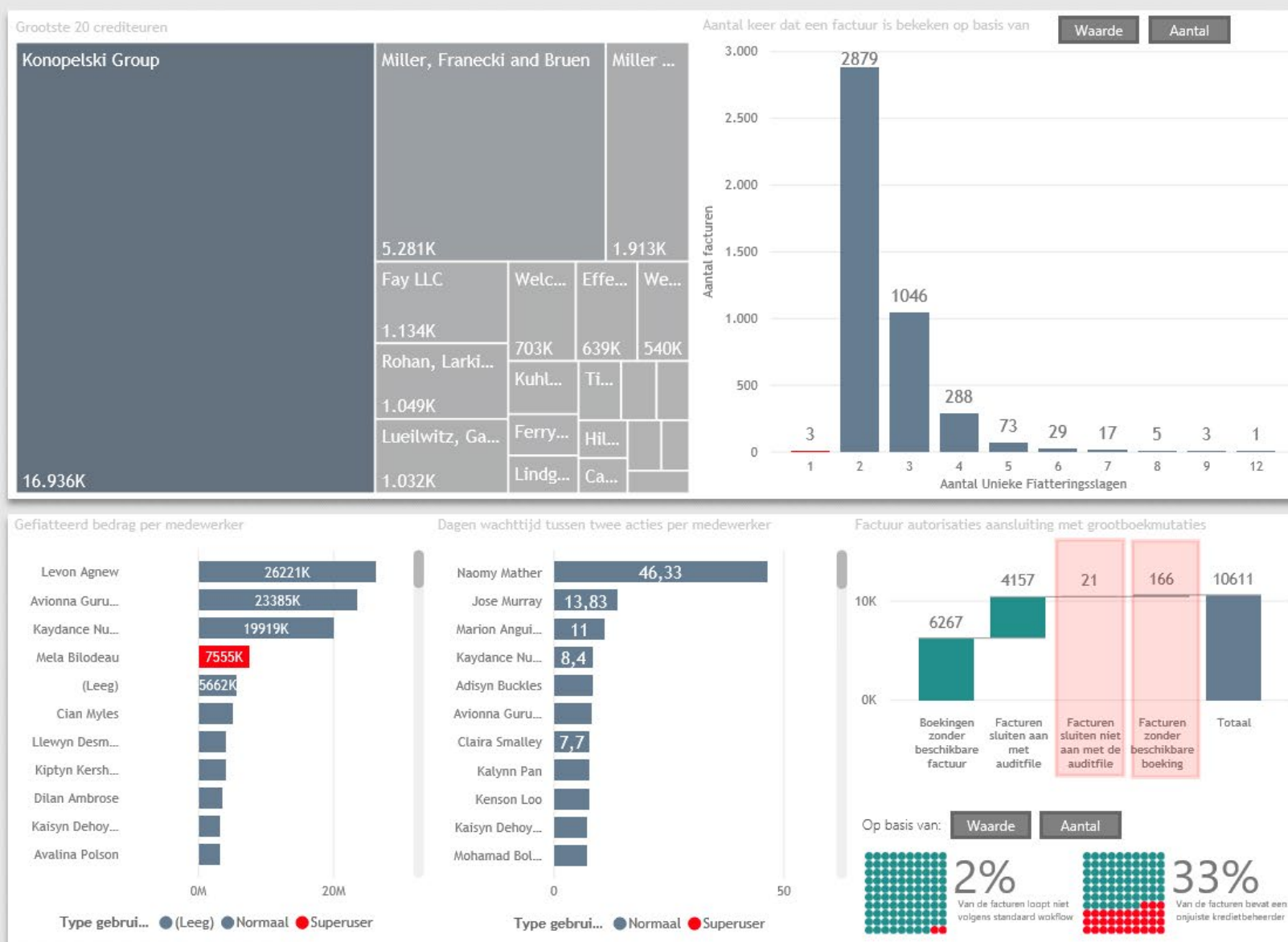
0
Generieke accounts dat heeft gefia...

0,00
€ Generieke accounts dat heeft gefia...

2
Superusers dat heeft gefiatteerd

8.306.600,40
€ Superusers dat heeft gefiatteerd

Versie 2.0

6. Bijlagen

- A Detailbevindingen processen 2019
- B Detailbevindingen processen 2020

A. Detailbevindingen processen 2019

Proces	Bevinding	Impact op controle	Advies	Follow-up 2019
Planning en Control (totstandkoming begroting en begrotingswijzigingen)	Gemeente Zwijndrecht heeft aan de hand van een gesprek duidelijk uiteengezet welke werkzaamheden en acties worden verricht om tot een goede begroting en juiste begrotingswijzigingen te komen. Er is sprake van voldoende functiescheiding en controlemomenten (collegiale toetsing) alleen worden deze momenten in het proces niet formeel vastgelegd. Naast totstandkoming van de begroting hebben wij tevens vastgesteld dat er om de maand budgetgesprekken plaatsvinden tussen de financieel adviseur en de budgethouders. De financieel adviseur lijkt in deze een grote faciliterende rol te hebben in uitzoeken, voorbereiden en verklaren van afwijkingen. Er wordt een actiepuntenlijst gemaakt naar aanleiding van deze gesprekken.	Weinig impact op onze controle. Interne beheersingsmaatregelen zijn niet vastgelegd in dit proces. Budgetgesprekken vinden plaats maar zijn inzake de follow up niet door ons te controleren. Dit betekent dat wij de begroting niet als leidraad kunnen gebruiken voor eventuele cijferanalyses (uitgaven t.o.v. de begroting en afwijkingen beoordelen). Dit kan niet omdat wij de betrouwbare totstandkoming van de begroting niet hebben kunnen vaststellen. Wij zullen derhalve gegevensgericht meer werkzaamheden uitvoeren (conform voorgaande jaren).	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: - IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); - Budgetgesprekken als IB maatregel gedefinieerd worden en worden vastgelegd waarbij follow up te volgen is.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt uit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd. De bevinding rondom het vastleggen van budgetgesprekken blijft staan.
Memoriaalboekingen	Memoriaalboekingen worden door financiële adviseurs in de organisatie opgesteld en doorgezet naar het SCD. Zij verwerken de memoriaalboekingen. Er vindt geen controle plaats op de werkzaamheden van de financieel adviseur en de uiteindelijke verwerkte memoriaalboeking. Daarnaast is dit proces niet beschreven in een formele AO/IB beschrijving waarbij uiteengezet is welke controles dienen uitgevoerd te worden door wie, op welke wijze, wanneer en hoe deze vastgelegd moeten worden. Volgens het interne controleplan vindt er een VIC plaats op de memoriaalboekingen bij de start van de jaarrekeningcontrole. Gezien het tijdstip van het opstellen van de management letter, kunnen we geen uitspraak doen over de kwaliteit van de uitgevoerde VIC. De kwaliteit van de opzet van de VIC en de kennis van de controller AO/IC geven geen aanleiding tot een verhoogd risico voor onze controle.	Door het ontbreken van een goede functiescheiding in het proces, het ontbreken van goede beschreven en geïmplementeerde IB-maatregelen betekent dat wij dit proces als niet effectief beschouwen. Het feit dat nog geen verbijzonderde interne controle heeft plaatsgevonden op de memoriaalboekingen tot heden geeft dat wij inhoudelijk nog geen beeld hebben van de foutkans hierin voor 2019. Vanuit onze rol als accountant is vanuit dit proces al een significant risico onderkend op een zogenaamd risico voor management override. Dit risico wordt niet verlaagd door interne beheersingsmaatregelen die uw organisatie heeft ingesteld om dit risico te mitigeren.	Wij adviseren op korte termijn de AO/IB voor dit proces in kaart te brengen en minimale functiescheiding in het proces aan te brengen (controleren door tweede persoon van de memoriaalboeking).	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd Advies met betrekking tot minimale functiescheiding blijft staan.
Grondexploitaties	Voldoende functiescheiding aanwezig. Beheersing van alle grondexploitaties is aanwezig maar wordt niet formeel vastgelegd waardoor wij gebruik kunnen maken van de interne beheersingsmaatregelen. De gemeente Zwijndrecht zal vanaf 2019 VIC doen plaatsvinden t.a.v. dit proces zoals samengevat in de beschrijving van de VIC in het document 'Opzet uitvoering interne controle grondexploitaties - ten behoeve van de jaarrekening 2019. Uit dit document blijkt geen diepgaande interne controle zal plaatsvinden maar een beoordeling dat de documentatie volledig is opgeleverd en waar nodig, voorzien is van de gevraagde onderbouwing. De controller zal heeft deze werkzaamheden reeds uitgevoerd, de medewerker IC zal vaststellen dat deze werkzaamheden zijn uitgevoerd.	De wijze van opzet van de VIC zoals door de gemeente Zwijndrecht beschreven kan alleen als de controller zijn werkzaamheden goed en gedegen vastlegt (welke werkzaamheden zijn gedaan om tot welke conclusie te komen). Dit geldt ook voor mutaties in de grex-en waarbij feitelijk door de controller een factuurcontrole uitgevoerd dient te worden en vastleggingen gemaakt dienen te worden van de controle van de aan- en verkopen van gronden. Dit proces wordt door ons al als een significant proces beschouwd met significante risico's voor de waardering.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: - IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); - voortgangsgesprekken als IB maatregel gedefinieerd worden en worden vastgelegd waarbij follow up te volgen is. - Uitvoeren van second opinion en vastlegging van de beoordeling van deze door de gemeente. - Goede vastlegging van de werkzaamheden uitgevoerd door de controller zodat de VIC deze kan volgen en kan toetsen.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door Gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd

Proces	Bevinding	Impact op controle	Advies	Follow-up 2019
Inkopen goederen en diensten	Een formele AO/IB beschrijving (voorzien van risicoanalyse) is nog niet aanwezig. De gemeente beschikt over een verplichtingenadministratie, echter wordt deze niet volledig gevuld met verplichtingen. Een volledig up-to-date contractenregister is ook niet aanwezig. De controle op inkopen en aanbestedingen is onderdeel van de VIC. Bij het schrijven van deze rapportage was deze controle nog niet gestart en uitgevoerd. Derhalve nog geen conclusie kunnen formuleren omtrent de kwaliteit van deze verbijzonderde interne controle. De kwaliteit van de opzet van de VIC en de kennis van de controller AO/IC geven geen aanleiding tot een verhoogd risico voor onze controle.	Voor 2019 zal met name gegevensgericht gecontroleerd worden waarbij het opstellen van een spendanalyse op de uitgaven per crediteur zal moeten worden uitgevoerd waarbij de uitgaven per leverancier over de afgelopen vier jaar in kaart worden gebracht. Alle uitgaven per crediteur groter dan € 200.000 moeten worden geanalyseerd of contract is aanbesteed of aanbesteed had moeten worden. Tevens zal er een steekproef uitgevoerd moeten worden op de facturen die behoren tot de crediteuren < € 200.000 waarbij vastgesteld dient te worden of deze kosten terecht niet Europees aanbesteed zijn. Wij zullen het werkprogramma voor het uitvoeren van de spendanalyse binnenkort met de controller AO/IC van uw organisatie bespreken.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: • IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); • risico's worden gedefinieerd. • Integratie van de verplichtingenadministratie en het contractenregistratie. Naast de reguliere AO/IB beschrijving vragen wij aandacht voor de totstandkoming van een volledig contractenregister waarbij gewaarborgd dient te worden dat: • deze volledig is (vanuit de huidige organisatie) • Volledig blijft (procedures opstellen).	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd. Er is geen wijziging in 2019 t.b.v. de totstandkoming van een volledige contractenadministratie.
Factuurafwikkeling	Prestatieleveringen worden niet vastgelegd (bewijs van prestatielevering). De VIC controleert achteraf of prestatie terecht is vastgesteld. Achterliggende informatie wordt opgevraagd bij prestatieverklaarder. De inkoopcontrole is onderdeel van de VIC. Het eerste deel van deze controle is al uitgevoerd. Echter is het aspect prijs onderbelicht geraakt tijdens de controle.	De verbijzonderde interne controle voert steekproeven uit om vast te stellen dat de prestatielevering heeft plaatsgevonden. Echter het prijsaspect is onderbelicht. Hierdoor zijn er aanvullende werkzaamheden benodigd met meer diepgang.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: • IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); • risico's worden gedefinieerd. • Iedere deelproces binnen dit proces op een andere wijze gecontroleerd kan worden. Prijsaspect opnemen in uitvoering van de verbijzonderde interne controle.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd. Uitvoering VIC heeft nog niet plaatsgevonden, derhalve follow-up nog niet kunnen vaststellen.

Proces	Bevinding	Impact op controle	Advies	Follow-up 2019
Personeel	Binnen het proces van personeel is voldoende controletechnische functiescheiding aanwezig. Mutaties worden aangeleverd door afdelingshoofd aan SCD. Mutaties worden daar verwerkt. Controle van mutaties vindt plaats bij SCD (ook door BDO). Gemeente voert zelf ook nog diverse interne controles/ interne beheersingsmaatregelen uit om salarislasten te beheersen en onbekende afwijkingen te beheersen Bovengenoemde interne beheersingsmaatregelen liggen niet vast (a.d.h.v. de zogenaamde wie, doet wat, waarmee, wanneer en hoe wordt dit vastgelegd vragen).	Impact op onze controle is gering omdat diverse controles plaatsvinden bij SCD. Ook voor rechtmatigheid. Enige risico dat de gemeente Zwijndrecht loopt is dat mutaties niet volledig zijn doorgevoerd waardoor te veel salaris wordt uitbetaald. Dit risico probeert de gemeente te mitigeren door het uitvoeren van controles. Deze liggen niet vast. Door het ontbreken van een goede AO/IB beschrijving kunnen wij (nog) geen gebruik maken van de IB maatregelen en moeten wij dit proces gegevensgericht controleren. De interne controle voert zelfstandig diverse controles uit maar deze (V)IC werkzaamheden.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: • IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); • risico's worden gedefinieerd. • Interne controle wordt betrokken. • VIC op IB maatregelen mogelijk is. In de uitvoering van de VIC de volledigheid van verwerking van mutaties betrekken.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke voor een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd Uitvoering VIC heeft nog niet plaatsgevonden, derhalve follow-up nog niet kunnen vaststellen.
Subsidie-verstrekkings	Er is voldoende functiescheiding aanwezig in het proces. Wel zijn veel werkzaamheden toebedeeld aan de accountanhouder subsidies die binnen KZA ook diverse aftekeningen kan doen. Er is geen beschrijving van de AO aanwezig en ook interne beheersingsmaatregelen worden niet onderkend en/of vastgelegd. Er vindt voldoende gegevensgerichte controle plaats op de subsidies door uw VIC-medewerker. Aantallen worden met BDO afgestemd. Uitwerking is voornamelijk gegevensgericht.	Op dit moment zal de controle nog volledig gegevensgericht plaatsvinden waarbij er diverse subsidieverleningen en - vaststellingen worden gecontroleerd. Deze controle zal uitgevoerd worden door de controller AO/IC bij uitvoering van de verbijzonderde interne controle.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: • IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); • risico's worden gedefinieerd. • Interne controle wordt betrokken. • VIC op IB maatregelen mogelijk is. Tevens vragen wij aandacht voor: • Mogelijkheid van langdurige betrokkenheid van medewerkers bij subsidierelaties (geen beleid aanwezig) • Nevenfuncties niet bekend (geen beleid van ingezien)	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd Met betrekking tot langdurige betrokkenheid en nevenfunctie hebben geen wijzigingen plaatsgevonden.

Proces	Bevinding	Impact op controle	Advies	Follow-up 2019
Gemeentelijke belastingen en heffingen	Het heffen, innen en afdragen van gemeentelijke belastingen is uitbesteed aan GBD (in mandaat). De gemeente blijft zelf wel verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de opbrengsten. Daarnaast wordt de GBD als verbonden partij ook door de gemeente betrokken in het proces van beheersing van verbonden partijen. Dit proces is nog niet vastgelegd (zie verbonden partijen). Punt van aandacht is verwerking van de precariobelasting (op ondergrondse leidingen). Ten tijde van de controle hebben wij nog geen inzicht gekregen in het heffen, innnen en ontvangen van deze middelen. GBD legt de aanslag op en int deze ook. Vóór het opleggen van de aanslagen wordt de betreffende grondslag opgevraagd bij de belastingplichtigen. Gemeente bepaald derhalve of deze juist is.	Voorgaande jaren bleken geen bevindingen waardoor wij ervan uitgaan dat dit jaar ook geen bevindingen bekend zullen worden. Uit het interne controleplan 2019 blijkt dat precariobelasting onderdeel uitmaakt van de VIC-werkzaamheden.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: - IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); - risico's worden gedefinieerd. - Verbijzonderde Interne controle wordt betrokken.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd
Verhuur van vastgoed	De gemeente beschikt over een AO-beschrijving voor het proces verhuur van vastgoed. In deze AO-beschrijving ontbreken echter nog de risico's en de onderkende interne beheersingsmaatregelen die dit risico mitigeren waardoor de twee belangrijkste risico's: juistheid van vastgestelde verhuurtarief en volledigheid van de verhuuropbrengsten niet afgedekt lijkt. Er vinden diverse controles plaats maar het is thans onduidelijk of deze op basis van de huidige situatie ook de risico's afdekken: - onjuiste/ onrechtmatige verhuurprijs - Panden wel verhuurd, maar niet in rekening gebracht. Daarnaast gaat het hierom soft controls waarvan wij de werking niet hebben kunnen vaststellen. Er is geen eenduidig beleid aan te merken m.b.t. de huurtarieven. Verhuur van vastgoed is onderdeel van de VIC, echter heeft deze nog niet plaatsgevonden tijdens het schrijven van de rapportage.	Vooralsnog zal de controle volledig gegevensgericht plaatsvinden net als voorgaande jaren waarbij nog veel input nodig is van de afdeling en er een goede VIC uitgevoerd zal moeten worden waarbij een x aantal keer vastgesteld moet worden dat het verhuurtarief juist en rechtmatig tot stand is gekomen en is gefactureerd. Tevens zal er op basis van het activabezit, en de belastingaanslagen/ BAG registratie vastgesteld moeten worden dat al het vastgoed bezit van de gemeente Zwijndrecht bekend is en welk vastgoed voor verhuur in aanmerking komt en tot verhuuropbrengsten heeft geleid. Voor de panden die niet hebben geleid tot verhuuropbrengsten moet vastgesteld worden dat dit terecht is.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: - IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); - risico's worden gedefinieerd. - Verbijzonderde interne controle wordt betrokken. Wij adviseren op korte termijn een VIC uit te voeren waarbij: - Juistheid en rechtmatigheid van gehanteerde tarieven - Vaststellen van volledigheid van de opbrengstverantwoording	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd Uitvoering VIC heeft nog niet plaatsgevonden, derhalve follow-up nog niet kunnen vaststellen.

Proces	Bevinding	Impact op controle	Advies	Follow-up 2019
Omgevingsvergunningen	Er is geen procesbeschrijving (inclusief beschreven IB-maatregelen) voor omgevingsvergunningen. Wel is er binnen de afdeling een werkafsprakenlijst opgesteld. De hoogte van de bouwleges wordt bepaald aan de hand van een berekeningsmodule. Het uiteindelijke saldo van deze berekening wordt toegevoegd aan het dossier. Doordat alleen het saldo wordt toegevoegd kan er geen controle plaatsvinden op de hoogte van de bouwleges. De ingeboekte legesnota wordt achteraf niet gecontroleerd op juiste verwerking. In de sub administratie worden de leges opgenomen, echter worden hier geen bedragen benoemd. Een aansluiting tussen de subadministratie en de financiële administratie is derhalve niet te maken.	Er is geen vastgestelde AO/IB beschrijving en ook de aansluiting tussen de subadministratie en de financiële administratie van Zwijndrecht is niet te maken. Dit dient op korte termijn opgepakt te worden (wat is wel en niet mogelijk). Tevens dient er een controle plaats te vinden op de juistheid van de opgelegde (bouw)leges en de wijze waarop deze vastgesteld kan worden.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: - IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); - risico's worden gedefinieerd. Naast de reguliere AO/IB beschrijving vragen wij aandacht voor de uitvoering van de VIC voor 2019: - Vaststellen van hantering juiste tarief en - Vaststellen van de volledigheid van de opbrengstverantwoording. Voor 2020: - een printscreen/ berekeningswijze toe te voegen aan de dossiers met betrekking tot bouwleges, zodat de berekende lege nog getoetst kan worden door de teamleider; - een controlestap toe te voegen m.b.t. de controle van de verwerking van nota's.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd. In het boekjaar 2020 is tussentijds een aansluiting gemaakt met de subadministratie om de volledigheid te waarborgen. Jaareinde zal dit weer uitgevoerd worden. Verdere uitvoering VIC heeft nog niet plaatsgevonden, derhalve follow-up nog niet kunnen vaststellen.
Verbonden partijen	Er is geen procesbeschrijving voor verbonden partijen. Interne beheersingsmaatregelen zijn niet bekend en/of beschreven. Er zijn geen standaard formats voor beoordeling van (tussentijdse) informatie. Hoe vastgesteld wordt dat beleidsdoelstellingen worden behaald is thans onbekend.	Ontbreken van deze AO/IB levert op dat wij meer gegevensgerichte werkzaamheden moeten uitvoeren voor zowel de balanscontrole (klopt de nog te betalen of te ontvangen post) als de controle van de staat van baten en lasten (zijn alle bijdragen juiste en volledig verwerkt). De verbijzonderde interne controle zal ter voorbereiding van de jaarrekeningcontrole deze informatie moeten verzamelen en vaststellen dat deze juist is verwerkt.	Vastleggen van de huidige procedure in AO/IB beschrijving waarbij: - IB maatregelen beschreven worden (wie controleert wat etc.); - risico's worden gedefinieerd. - Uitvoering van de verbijzonderde interne controle. Verbijzonderde interne controle moet vaststellen dat: - Alle verbonden partijen juist en volledig zijn verwerkt in de jaarrekening - Er geen transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden die niet behoren tot de dagelijkse uitvoering en het beleid van de gemeente.	Inmiddels is er een procesbeschrijving verstrekt vanuit BDO, welke van een update is voorzien door gemeente Zwijndrecht. Bevinding is daarmee opgevolgd. Uitvoering VIC heeft nog niet plaatsgevonden, derhalve follow-up nog niet kunnen vaststellen.

B. Detailbevindingen processen 2020

Proces	Bevinding	Impact op controle	Advies	Reactie klant
Inkopen goederen en diensten	In de aanbestedingsleidraad staat dat alle leden van het beoordelingsteam afzonderlijk een beoordeling geven. Echter blijkt uit de lijncontrole dat dit mondeling wordt besproken en als gezamenlijk oordeel wordt vastgelegd in het formulier "consensus beoordelingsoverleg". Wij kunnen derhalve niet toetsen of de voorwaarden in de aanbestedingsleidraad zijn opgevolgd en of er wordt voldaan aan de beginselen transparantie, gelijke behandeling en objectiviteit.	Voor 2020 zal met name gegevensgericht gecontroleerd worden waarbij het opstellen van een spendanalyse op de uitgaven per crediteur zal moeten worden uitgevoerd waarbij de uitgaven per leverancier over de afgelopen vier jaar in kaart worden gebracht. Alle uitgaven per crediteur groter dan € 200.000 moeten worden geanalyseerd of contract is aanbesteed of aanbesteed had moeten worden. Tevens zal er een steekproef uitgevoerd moeten worden op de facturen die behoren tot de crediteuren < € 200.000 waarbij vastgesteld dient te worden of deze kosten terecht niet Europees aanbesteed zijn.	Aanbestedingsproces zo inrichten dat er wordt voldaan aan de aanbestedingsleidraad en dat dit ook zo wordt vastgelegd dat hier achteraf een controle op uitgevoerd kan worden in de VIC.	
Subsidies	Tijdens het definitief maken van een subsidiebeschikking wordt niet het gehele subsidiedossier doorgenomen. Hierdoor bestaat het risico op fouten in de definitieve eindbeschikking.	De control zal volledig gegevensgericht worden uitgevoerd. Hierbij worden zowel de beschikkingen als de vaststellingen gecontroleerd.	Tijdens opstellen definitieve beschikking het gehele dossier nogmaals doorlopen en deze middels 4-ogen principe controleren.	